Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 251 | Łódź, Sroda 30 października 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז מיטוואך, כו תשרי תר"צ | № 251

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטרקאווער 21, טעל. 24-71

פראנצויזישער רעגירונגס-קריזיס דויערט

דאלאדיע זיך אפגעזאגט צו שאפען דעם קאבינעט

פאריז, 29. (ספ. טעל.) די שטורמישע נאכט-זיצונג פון הויפט-ראט פון דער סאציאליסטישער פארטיי האט נאך נישט בעשטימט די פראגע פון אנטייל פון די סאציאליסטען אין דער רעגירונג וואס ווערט געשאפט דורך דאלאדיע.

אין איצטיגען מאמענט איז נאך שווער פאר-אויסצוזעהען, צי ס'וועט נישט קומען צו קיין שפאל-טונג אין דער סאציאליסטישער פארטיי צוליב דער איצטיגער פאליטישער לאגע. פאול באנקור איז פאר אנטיילנעהמען אין דער רעגירונג, בלום איז נעגען.

פאריז, 29. (אטע) אין די פארלאמענטארישע קרייזען לאזט זיך בעמערקען א גרויסע אויפלעבונג.

די פראקציע פון די לינקע רעפובליקאנער האט זיך ארויסגעזאגט נעגען שטיצען דאלאדיעס רעגירונג.

ס'נעהמען אויך קלאנגען, אז די לינקע ראדי-קאלען וועלען נישט שטיצען דאלאדיע, אזוי ארום איז נישט פאראויסצוזעהען, אז דאלאדיע זאל קענען צוזאמענשטעלען פאר זיך א מעהרהייט אין פארלא-מענט, אין אזא פאל שווימט ווידער ארויס דער איינציגער קאנדידאט בריאן.

פאריז, 29. (א. ט. א.) דער נאציאנאל-ראט פון דער סאציאליסטישער פארטיי האט נאך א שטורמישער דיסקוסיע מיט 1590 שטימען נעגען 1441 אפגעווארפען דעם פארשלאג אנטיילצונעהמען אין דאלאדיעס רעגירונג.

פאריז, 29. (אטע) דאלאדיע איז היינט אויפ-גענומען געווארען דורכ'ן פרעזידענט דומערג, דא-לאדיע האט ערקלערט דעם פרעזידענט, אז ער זאגט זיך אפ פון דער מיסיע צו שאפען דעם נייעם קאבינעט. דער מאטיוו פונ'ם אפזאג איז דער בע-שלוס פון דער סאציאליסטישער פארטיי נישט אנ-טיילצונעהמען אין זיין רעגירונג.

איצט וועט די מיסיע צו שאפען דעם קאבינעט ווידער איבערגעגעבען ווערען בריאנ'ען.

פרעמיער שוויטאלסקי ביי'ם מלוכה-פרעזידענט

אין פאל פון אנ'אונצוטרוי-וואטום וועט דער סיים געשלאסען ווערען אויף 30 טעג

וואַרשא, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) היינט האט דער מלוכה-פרעזידענט אויפגענומען אויף א קאנפערענץ דעם פרעמיער מיניסטער וואס האט געדויערט א לענגערע צייט. נאך דער קאנפערענץ האבען זיך פערשפרייט קלאנ-גען, אז אין פאל ווען ס'וועט אריינגעטראגען ווערען אנ'אומצוטרוי-וואטום פאר דער רעגירונג, וועט די סיים-סעסיע אפגעלעגט ווערען אויף 30 טעג.

וואַרשא, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) היינט האט זיך אנגעהויבען א זיצונג פון מיניסטערען-ראט. צווישען אנד. וועלען אויף דער זיצונג בעטראכט ווערען די פראגען וועגען עקס-פארט-פרעמיעס פאר תבואה און וועגען דער הארימאן-קאנצעסיע. די זיצונג וועט זיך פערציהען ביז שפעט ביינאכט.

וואַרשא, 29. (טעלעפאניש) נישט קוקענדיג וואס צום אנהויב פון דער סיים-סעסיע איז נישט מעהר ווי 2 טעג, איז אין סיים נאך אלץ פולשטענדיג רוהיג. ביז איצט איז צום סיים-מארשאלעק נאך נישט געקומען דער פרעמיער, כדי ארומצורעדען די צוזאמענארבייט פון סיים מיט דער רעגירונג, ס'איז אויך נאך נישט געוועזען דער פינאנץ-מיניסטער וועלכער דארף מיט סיים-מארשאלעק פעסטשטעלען די ארבייטס-מעטאדען ביים ביודזשעט.

וואהרשיינליך וועט ביי דער פראגע פון אונ-צוטרוי-וואטום פאר דער רעגירונג בישט פארקומען, די סיים-ריכטונגען וועלען בעשטימען זייער בעציהונג צו דער רעגירונג שוין ביי דער ערשטער לעזונג פון פרעלימינאר-ביודזשעט.

וואַרשא, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) מארגען וועלען פארקומען זיצונגען פון אל עפארלאמענטארישע סיים-קלובען, ווי מ'-טיילט מיט וועט צו דער זיצונג פון פ.פ.ס.-קלוב קומען אויך סענאטאר ליסאנאווסקי וועלכער פייערט מארגען זיין 95 געבורטס-טאג.

וואַרשא, 29. (טעלעפאניש) היינט איז אין שלאס אונטער'ן פארזיץ פון מלוכה-פרעזידענט פאר-געקומען א בעראטונג וועגען דער לאגע אין דער אינדוסטריע אין פוילען.

אין די בעראטונגען האבען אנטיילגענומען דער האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי און דער פרעזעס פון באנק נאספאדארסטווא קראיאוועגא גענעראל גורעצקי.

*

דער "פראיעקט פון נייעם נעזעץ וועגען אומזאץ שטייער וועט אריינגעטראגען ווערען אין סיים אין מיטען חודש נאוועמבער.

אפיציעלער בעפעהל צו ארעס-טירען וואלדעמאראס'ן

בערלין, 29 ספ. טעל.) פון קאוונא מעל-דעט מען, אז די רעגירונג האט איצט ארויסגע-געבען אנ'אפיציעלער בעפעהל צו ארעסטירען וואלדעמאראס'ן, וועלכער געפינט זיך זייט א גע-וויסער צייט אין הויז-ארעסט.

א חוץ דער בעשולדיגונג, אז וואלדעמאראס האט געפרובט ארויסרופען אנ'איבערקעהרעניש, וועט וואלדעמאראס נאך מוזען אפגעבען א דין-וחשבון פאר פערשווענדען 2 מיליאן ליט.

אין די קאוונער קרייזען שטעלט מען פעסט, אז די רעגירונג האט געמוזט ארויסגעבען א בע-פעהל צו ארעסטירען וואלדעמאראס'ן, ווייל דער געוועזענער דיקטאטאר האט געוואלט אנטלויפען קיין אויסלאנד.

אטענטאט אויפ'ן יאפאנישען פרעמיער

דער אנפאלער ארעסטירט

לאנדאן, 29 (אטע) לויט אנגעקומענע ידיעות פון טאקיא איז היינט אויסגעפיהרט געווא-רען אנ'אטענטאט אויפ'ן פרעמיער פון דער יאפא-נישער רעגירונג הומאגו. ווען דער פרעמיער האט פערלאזען די געביידע פון מיניסטארען-ראט, איז צוגעלאפען צו איהם א יונגערמאן און געוואלט איהם אריינשטעכען א מעסער אין פלייצע. מ'האט דאס בעצייטענס בעמערקט און דעם אנפאלער ארעסטירט.

געענדיגט דער גרויסער פרא-צעס אין אסטראכאן

14 פערזאן פער'משפט אויף טויט

מאסקווא, 29 (ספ. טעל.) פון אסטרא-כאן מעלדעט מען, אז דארט האט זיך געענדיגט דער פראצעס פון 129 פישערס בעשולדיגטע אין סאבאטירען די סאוויעטישע פיש-אינדוסטריע לטובת די פריוואטע אונטערנעהמער, דורך וואס די סאוויעטישע מלוכה האט געליטען 11 מיליאן רובעל שאדענס. דער פראצעס האט געדויערט 2 חדשים. 14 פון די בעשולדיגטע זענען פערמשפט געווארען אויף טויט-שטראף. דער ערשטער אויף לאנגיעהריגער תפיסה.

פראנץ ווערפעל אויס יוד

וויען, 29 (י. ט. א. טעלעגראפיש). דער י. ט. א.-פארשטעהער דערוויסט זיך פון דער יודי-שער קהלה אין וויען, אז דער בעוואוסטער שרייבער פראנץ ווערפעל איז ארויסגעטרעטען פון יודענטום.

די א"י-אונרוהען אין ענגלישען פארלאמענט

ענגלישע רעגירונג טראכט וועגען אנ'אראביש-יודישע פערשטענדיגונגס-קאנפערענץ

לאנדאן, 29. (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון פארלאמענט האט לארד ווינטערסאן, קאנסערוואטיסט געשטעלט די פראגע, צו דער בעריכט פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע אין א"י וועט נאך פערטיג ווערען היינטיגעס יאהר.

דער אינטערשטאטס-סעקרעטאר וויליאם לון האט געענטפערט, אז דאס איז שווער פאראויסצו-זאגען, ווען דער בעריכט וועט פערטיג ווערען וועט ער פארגעשטעלט ווערען דעם פארלאמענט.

א צווייטער רעפוטאט האט געפרעגט, צי די רעגירונג רעכענט צוזאמענצורופען א יודיש-אראביש פערשטענדיגונגס-קאנפערענץ, דער אונטער-שטאטס-סעקרעטאר האט געענטפערט, אז די פראגע ווערט איצט בעטראכט.

דער רעפוטאט האט ווייטער געפרעגט, צי צו ליב דער ערנסטקייט פון דער לאגע וואלט נישט מעגליך געווען באלד אנצוהויבען די גענעראל-דיסקוסיע

דער מיניסטער האט געענטפערט, אז די לאגע איז נישט אזוי ערנסט און ס'איז נישט די טובה פון פארלאמענט און נישט פון א"י שוין אנצוהויבען די דיסקוסיע.

אראבער בערויבט א יוד. פרוי

ירושלים, 29. (יט"א טעלעגראפיש). אנ'אראבער איז אויף אלטשטאט בעפאלען א יודישע פרוי און ביי איהר צוגערויבט דאס צירונג.

פערבאָטען די עמיגראציע פון תימן קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 29. (יט"א טעלעגראפיש). פון תימן מעלדעט מען, אז די רעגירונג האט פערבאטען די עמיגראציע קיין ארץ-ישראל, עטליכע יודען וואס האבען זיך נעגרייט אפצופאהרען קיין ארץ-ישראל זענען ארעסטירט געווארען.

שרעקליכע באהן-קאטאסטראפע אין מוצא

ירושלים, 29. (יט"א טעלעגראפיש).

אין מוצא איז געשעהען א שרעקליכע אויטא-קאטאסטראפע. 2 יודען: דער 23-יעהריגער יעקב נאטהארד און דער 40-יעהריגער בנימין ראזענ-בערג זענען דערהרגעט געווארען, 2 אנדערע זע-נען פערוואונדעט געווארען.

מיר בעווינען דעם פריהצייטיגען טויט פון אונזער אינטימער פריינדין

ראה הויזער
(געבוירען גאלד)

אין דער שווער געטראפענער פאמיליע דריקען מיר אויס אונזער אינניגסטען מיטגעפיהל.

איהר נאמען וועט אויף אייביג בלייבען אין אונזער זכרון. טויבע און בנימין זילבערבערג.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 91 יאהר נ. ע.

הערשל רייך
(לאנגיעהריגער מלמד)

אלע תלמידים ווערען געבעטען צו קומען צו דער לויה היינט, מיטוואך, 12 א זייגער בייטאג פון גייערס מארק.

די לויה וועט אדורכגעהן די יודישע גאס.

די פאמיליע.

לרגלי מות חברנו היקר

נ. ע. שמואל שטינשנידר

אנו מביעים להוריו ולמשפחתו את השתתפותנו בצערם הגדול.

המקום ינחם אותם בין כל אבלי ציון וירושלים.

המחנכת והתלמידים
של המחלקה הראשונה בגמנסיה הראשונה לנערים
של החברה ליסוד בתי ספר תיכונים עברים בלודז.

סאוויעטישער קאנסולאט אין לאדז

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די פוילישע רעגירונג האט בעקומען א פארשלאג פון דער סאוויעט־רעגירונג איינצוארדנען א פוילישען קאנסולאט אין כאבא־ראווסק. די סאוויעטישע רעגירונג פון איהר זייט וועט עפנען א סאוויעטישען קאנסולאט אין לאדז.

די טעכנישער אפמאך וועט דורכגעפיהרט ווערען אין פערלויף פון 2 וואכען.

האנדעלס־קאמערען בעהאנדלען דעם פראיעקט

פון ענדערען דעם אומזאץ־שטייער

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פינאנץ־מיניסטער מאטושעווסקי האט היינט פונאנדערגעשיקט צו די האנדעלס־קאמערען דעם פראיעקט פון ענדערען דעם אומזאץ־שטייער. נאכ'ן דערהאלטען די מיינונגען פון די האנדעלס־קאמערען וועגען פראיעקט וועט האס פינאנץ מיניסטעריום איהם אריינטראגען אין סיים.

אייפערזוכטס־דראמע אין טראמוואי

ווארשא, 29 (טעלעפאניש) נעכטען ארום 12 א זייגער ביינאכט האט זיך אין טראמוואי נומער 4 אפגעשפילט א ליבעס־דראמע, וועלכע האט געבראכט דערצו, אז 6 מאן זענען אפגעגאסען געווארען מיט שוועבעל־זויער.

אין דעם דאזיגען טראמוואי איז געפאהרען דער 23־יעהריגער ישראל ראזענצווייג פון וואלסקא 10 צוזאמען מיט דער 18 יעהריגער רחל ווייצמאן פון מוראנאווסקא 11. ביידע האבען געפיהרט צווישען זיך א הייסען געשפרעך. פלוצלינג האט דאס מיידעל זיך א ריס געטון פון ארט און אויסגעשריגען:

— אט דא וועט זיין דיין סוף!... איך וועל דיר די אויגען אויסברענען פאר מיין צובראכען הארץ!

ביי די ווערטער האט זי איהם אפגעגאסען מיט וויטריאל דאס פנים, דערביי האבען געליטען נאך 6 מאן פון די פאסאזשירען.

זי איז ארעסטירט. ער ליגט אין שפיטאל.

אנפאלען אויף יודישע סטודענטען אין וויען

וויען, 29 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין אוניווערזיטעט זענען פארגעקומען עטליכע אנפאלען אויף יודישע סטודענטען. די פאליציי און די אוניווערזיטעטס־מאכט האט ליקווידירט די אנפאלען.

ענטדעקט א פערשווערונג אויף סטאלינ'ען?

ריגא, 29 (ספ. טעל.) פון מאסקווע מעלדעט מען, אז די ג.פ.או. האט ענטדעקט א פערצווייגטע ארגאניזאציע, וואס האט געפלאנט אנ'אטענטאט אויף סטאלינ'ען. 12 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען, דערביי האט מען אויך געפונען עטליכע באמבעס און אמוניציע.

נייע אויסזיכטען אויף אנ'אמעריקאנער הלואה

דיסקאנטא זאל ביליגער ווערען

ווארשא, 29. (טעלעפאניש).

ווי מען מעלדעט פון ניו־יארק איז דער געלד־קריזיס אריבער און עס בעמערקט זיך די לעצטע טעג א בעסערונג אין דער פינאנציעלער לאגע.

מען איז זיכער, אז צוליב דער דאזיגער פערבעסערונג וועלען פיל ביליגער ווערען די דיסקאנטא־בעדינגונגען און די אמעריקאנער באנקירען וועלען ווידער אנהויבען אריינלעגען זייערע קאפיטאלען אין אייראפעאישע אונטערנעהמונגען.

אין שייכות מיט די דאזיגע ידיעות האבען זיך פערבעסערט די האפנונגען פון די פוילישע פינאנץ־קרייזען צו בעקומען געלד אין אמעריקא.

דער וויצע־דירעקטאר פון דעפארטאמענט פון געלד־אומזאץ, בראנעווסקי, האט די טעג געווילט אין פאריז און דארט געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט די פארשטעהער פון די אמעריקאנער באנקירען וועגען א הלוואה פאר דער פוילישער אגרא־באנק.

ווי מיר דערוויסען זיך זענען די אויסזיכטען פון א הלוואה פאר פוילען גינסטיגע.

די פארשטעהער פון די אמעריקאנער באנקירען האבען ערקלערט, אז אין משך פון שפעטסטענס 14 טעג וועלען זיי איבערגעבען דער פוילישער רעגירונג נייע פארשלאגען וועגען דער הלוואה פאר דער פוילישער אגראר־באנק.

אין די ווארשאווער פינאנץ־קרייזען האט די דאזיגע ידיעה געמאכט א גוטען רושם און מען האפט, אז מען וועט אויך איצט קענען בעקומען הלוואות פאר אנדערע צוועקען אין פוילען, אפילו פאר אינוועסטיציע־אונטערנעהמונגען.

מען האפט אויך, אז די דיסקאנטא וועט צוליב דעם אינגיכען ביליגער ווערען אין פוילען.

קאמפאניע פון די יוד. קאמוניסטען

צו ליקווידירען די יודישע קהלה אין מאסקווע

מאסקווע, (יט"א) נאך דעם ערפאלג, וואס די יודישע קאמוניסטען האבען געהאט אין זייער קאמף פאר דער ליקווידירונג פון דער יודישער קהלה אין לענינגראד האבען זיי איצט אנגעהויבען אנ'ענליכען קאמף פאר דער ליקווידירונג פון דער יודישער קהלה אין מאסקווע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז דער „עמעס" ארויס מיט א לענגערען ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט דערצעהלט, אז „מאסקווע איז דער צענטער פון דעם גאנצען יודישען שאוויניזם אין ראטען־פערבאנד", און פאדערט דערפאר מען זאל ליקווידירען דעם דאזיגען צענטער.

„מאסקווע — שרייבט די יודישע קאמוניסטישע צייטונג — איז נישט בלויז דער צענטער פון דער וועלט־רעוואלוציע און פון דעם קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל, נאר אויך פון דער יודישער שווארצער מאה. אין מאלאכאווקע הינטער מאסקווע, האבען זיך געשאפען א נעסט אויסגעשפראכענע קאנטער־רעוואלוציאנערע יודישע שווארצ־מאה'ניקעס און פון דארטען פיהרען זיי די אגיטאציע איבער גאנץ ראטען־פערבאנד".

אנווייזענדיג, אז אינגיכען דארף אין מאסקווע פארקומען דער ערשטער צוזאמענפאהר פון אונפארטייאישע יודישע ארבייטער פארערט דער „עמעס" אז דער דאזיגער צוזאמענפאהר זאל נאכאמאל ארויסשטעלען די פאדערונג צו פערוואנדלען די מאסקווער כאר־שוהל אין א יודישען קאמוניסטישען קלוב, אלס איינעם פון די מיטלען, וואס קענען דערפיהרען צו דער ליקווידאציע פון דער מאסקווער יודישער קהלה.

דער „עמעס" טרעט אויך ארויס געגען די „אפע" — די געוועזענע חברה מפיצי השכלה", וואס ארבייט נאך ביז'ן היינטיגען טאג לעגאל אין ראטען־פערבאנד און הויפטזעכליך אין לענינגראד. די צייטונג פאדערט מען זאל די דאזיגע יודישע געזעלשאפט איינגאנצען ליקווידירען.

די צייטונג ווייס צו דערצעהלען, אז אויף די עפענטליכע פארלעזונגען פון „אפע" אין לענינגראד ווערען ביי די צוהערער איינגעפלאנצט שאוויניסטישע און נאציאנאליסטישע שטימונגען. די דאזיגע פארלעזונגען, גיט די צייטונג איבער, ווערען באזוכט דורך א גרויסער צאהל יודישע ארבייטער. דער גרעסטער טייל פון די פארלעזונגען אין לענינגראד ווערען געהאלטען דורך דר. ש. גינצבורג.

זאמלונג פון וויסענשאפטליכע אפהאנדלונגען

וועגען דער היגיענע און קראנקהייטען ביי יודען

ווארשא, (יט"א) אין פערלאג פון „טאז" איז אונטער דער רעדאקציע פון דר. וואולמאן ערשינען דאס „אנדענקונגס־בוך" פון ערשטען יודישען דאקטוירים־צוזאמענפאהר, וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין ווארשא אין חודש יוני 1928.

דאס זאמעלבוך ענטהאלט אנ'אויספיהרליכען בעריכט פון די פערהאנדלונגען פון דעם צוזאמענפאהר ווי אויך 42 וויכטיגע אפהאנדלונגען וועגען פערשידענע פראבלעמען פון דער היגיענע און פאטאלאגיע פון די יודען, צוו. אנד. זענען פערעפענטליכט געווארען די ארבייטען פון דר. גרשון לעווין, ד"ר היגער, ד"ר ז. ביכאווסקי, ד"ר ווירשובסקי, ד"ר שאפאר און אנד.

דאס זאמעלבוך איז פערזעהן מיט פיל בילדער, דיאגראמען און סטאטיסטישע טאבעלען. דאס בוך איז ערשינען גלייכצייטיג אין דער פוילישער שפראך מיט אנ'ענגלישען קצור און אין דער יודישער שפראך מיט א דייטשען קצור.

סעקרעטאר פון אמעריקאנער סעקציע פון דער יודישער אגענץ פאהרט קיין אייראפא

ניו־יארק, (יט"א) די טעג פאהרט אפ קיין אייראפא אין די ענינים פון דער יודישער אגענץ דער סעקרעטאר פון דער אמעריקאנער סעקציע פון דער יודישער אגענץ דר. מאריס העקסטער. די אמעריקאנער אגענץ־סעקציע האט לכבוד איהם איינגעארדנעט א באנקעט אויף וועלכען עס זענען געווען אנוועזענד דער פרעזידענט פון אדמיניסטראטיוו־קאמיטעט פון דער יודישער אגענץ ה' פעליקס ווארבורג און רושעמס ראזענבערג.

Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!

מאנספערשוינען וואס ווילען נישט ווערען קיין טאטעס

אריגינעלער פראצעס אין עסטרייך

וויען, 29 (ספ. טעל.) דער הויפט דאקטאר פון שטאטישען שפיטאל אין גראץ, פראפ. שמערץ איז געשטעלט געווארען פאר'ן געריכט, בעשולדיגט אין דורכפיהרען אפעראציעס אויף מאנספערשוינען, כדי די אפערירטע זאלען פערלירען די מעגליכקייט צו ווערען טאטערס.

ד"ר שמערץ האט אפערירט 500 פערזאן. ד"ר שמערצ'ס פאציענטען האבען אין געריכט ערקלערט, אז זיי האבען זיך געלאזט מאכען די אפעראציעס צוליב געזעלשאפטליכע טעמים, כדי זיך צו פערהיטען פון צופיל קינדער־האבען. זיי זענען אלע טאטערס פון איין העכסטענס צוויי קינדער. די אפעראציעס, ווי זיי האבען ערקלערט, איז געווען אהן שום וועהטאג און קיין שום קאמפליקאציעס זענען נישט געווען.

דאס געריכט האט פערמשפט ד"ר שמערץ אויף 15 טויזענד שילינג שטראף.

דריי פערטעל מיליאן מארק פאלשע וועקסלען

האט בעוויזען צו לאזען אין גאנג א בערלינער סוחר

בערלין, 29 (א.ט.או.) דינסטאג ביינאכט איז אין זיין אייגענער וואוינונג אויף קופשטיינער־שטר. ארעסטירט געווארען דער סוחר יוזף מארגאלען. מארגאלען שטאמט פון גאליציען. ער האט געפעלשט וועקסלען אויף א סומע פון 3 פערטעל מיליאן מארק. מארגאלען איז איצט אלט 62 יאהר.

זיך דערשאסען א 82־יעהריגער דיפלאמאט

וויען, 29. (אטע) אין צענטראל־באד האט זיך דערשאסען דער 82 יעהריגער גריכישער דיפלאמאט, וועלכער איז זייט 30 יאהר געווען טעטיג אין דער גריכישער געזאנדשאפט אין וויען.

גריכישער פרעמיער ווענזעלאס

גרעניצט זיך אפ פון דער אנטי־סעמיטישער פרעסע

סאלאניקי, (יט"א) די יודישע קהלה אין סאלאניקי האט איבערגעשיקט דער גריכישער רעגירונג א פראטעסט צוליב דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע, וואס ווערט געפיהרט מצד א טייל פון דער גריכישער פרעסע. דער פרעמיער־מיניסטער ווענזעלאס האט צוגעשיקט דער סאלאניקער יודישער קהלה א דעפעשע אין וועלכער ער דריקט אויס זיין בעדויערן איבער דעם דאזיגען פאקט, און ער ערקלערט, אז די דאזיגע פרעסע דריקט נישט אויס די מיינונג פון דער גריכישער רעגירונג און נישט פון דער ליבעראלער פארטיי, וואס שטעהט ביים רודער אין לאנד.

געשטארבען א יודישע פרוי

אין עלטער פון 116 יאהר

טשערנאוויץ. (יט"א) אין היגען יודישען מושב־זקנים איז געשטארבען אין עלטער פון 116 יאהר פרוי חנה שערץ. די פערשטארבענע איז געווען די עלטסטע פרוי אין גאנץ בוקאווינע.

בעוואוסטער יודישער דיכטער

האט נישט קיין וואוינונג אין מינסק

מאסקווע, (יט"א) איינער פון די בעסטע יודישע דיכטער אין ראטען־פערבאנד איזי כאריק, וועלכער געפינט זיך שוין א לענגערע צייט אין מינסק, האט נישט קיין וואוינונג. די מינסקער צייטונג „אקטיאבער" גיט איבער אז כאריק האט שוין אמאל געהאט א צימער צום וואוינען אבער ווען ער איז אוועקגעפאהרען אויף א פאר טעג קיין מינסק, האט די ארטיגע מיליציע ארויסגעווארפען זיינע זאכען פון צימער און ער איז געבליבען אהן א וואוינונג. די צייטונג אפעלירט צו דער העכערער מאכט, זי זאל פערזארגען דעם יודישען דיכטער מיט א צימער, ער זאל נישט דארפען וואלגערן זיך צווישען בעקאנטע.

אנפאל פון אנ'אראבער אויף א יוד. געשעפט

רופט ארויס א פאניק ביי דער יודישער בעפעלקערונג

לאנדאן, 29. (ספ. טעל.) די ידיעה וועגען אונרוהען אין ירושלים איז ביז איצט נישט געווארען בעשטעטיגט פון קיין שום קוועלע.

ירושלים, 29. (ספ. טעל.) נעכטען איז אנ'אראבער בעפאלען א יודיש געשעפט, מיט א מעסער האט ער שווער פערוואונדעט דעם אינהאבער פון געשעפט מיט זיין זוהן און דאן האט געשעפט צוראבירט.

אין אלט־שטאט איז צוליב דעם ענטשטאנען א פאניק, אלע יודישע געשעפטען זענען געשלאסען געווארען.

די פאליציי האט שנעל צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

דער אראבער, וועלכער האט אויסגעפיהרט דעם רויב־אנפאל איז ארעסטירט געווארען.

ירושלים, 29. (ספ. טל.) אין יפו און תל אביב איז נעכטען געווען פולשטענדיג רוהיג; נאר א קליינע גרופע פון עטליכע אראבער האט געפרובט אין אייניגע ערטער ארויסרופען אונרוהען; זיי זענען אבער באלד צוטריבען געווארען.

ירושלים, 29. (ספ. טעל.) די רעזאלוציעס פון דער אויסערגעוועהנליכער אראבישער קאנפערענץ זענען נעכטען איבערגעגעבען געווארען דער ארץ־ישראל־רעגירונג.

די רעגירונג נעהמט־אן אלע פארזיכטס־מיטלען כדי צו זיכערן די רוה און נישט צו דערלאזן צו קיין גענעראל־שטרייק אין טאג פון 2־טען נאוועמבער ביי דער יודישער בעפעלקערונג הערשט אנ'אונרוהיגע שטימונג.

לאנדאן, 29. (יט"א טעלעגראפיש).

אין צוזאמענהאנג מיט דער ידיעה וועגען דעם זונטאגדיגען אנפאל פון אנ'אראבער אויף א יודישען געוועלב אין ירושלים ווערט מיטגעטיילט פון ירושלים, אז דער אנפאל איז ארגאניזירט געווארען דורך די אראבישע באיקאט־אגיטאטארען, דערפאר, וואס אנ'אראבער האט געקויפט אין א יודישען געשעפט פאר 2 שילינג.

די געשעהענישען אין א"י האבען געקאנט זיין פיל טרויריגער

ביי'ם מופטי אין הויז איז געווען דער שטאב פון די אנפאלער

ירושלים, 29. (יט"א טעלעגראפיש).

די אויספארשונגס־קאמיסיע האט נעכטען א גאנצען טאג פערהערט דעם שטעלפערטרעטער פון פאליציי־קאמענדע פון א"י סאונדערס, וועלכער גיט א בילד, שטיצענדיג זיך אויף די פאליציי־בעריכטען פון גאנצען לאנד.

די ערקלערונג פון קאמענדאנט סאונדערס ענטפלעקען די פולע אונפארבערייטקייט פון די פאליציי־ארגאנען צו די געשעהענישען, וואס עס האט געבראכט דערצו, אז די פאליציי האט אינטערווענירט ערשט דאן ווען די געשעהענישען זענען שוין געווען אין פולען גאנג. דערביי ווערט פעסטגעשטעלט אז די פאליציי איז חושד, אז אין הויז פון מופטי איז געווען די נעסט פון די אנפאלער.

סאונדערס האט ערקלערט, אז נאר א דאנק אייניגע סיבות האבען די געשעהענישען נישט אנגענומען א פיל ברייטערען כאראקטער. דאס איז געשעהן הויפטזעכליך א דאנק דעם, וואס די אונרוהען זענען נישט פארגעקומען גלייכצייטיג אין גאנצען לאנד און עס איז נישט געקומען צו קיין אינוואזיע פון די ארומיגע לענדער ווי עבר־הירדן, סיריען און אנדערע שכנים.

די יודישע פארשטעהער פון די צררים שטעלען א רייהע פראגען. דעם גרעסטען טייל פראגען האט געשטעלט דער פארשטעהער פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג. אדוואקאט פריר.

לאדז.
30 אקטאבער 1929

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
30 אקטאבער 1929

דאס געלד-פראבלעם

די נייע ווענדונג צוליב ניו-יארק

די געשעהענישען אויף די וועלט-בערזעס צווינגען אפטערס צוריקצוקעהרען זיך צו דעם געלד-פראבלעם, וועלכער קרענקט שוין א לאנגע צייט און וויל נישט גענעזען פון דעם קרחת'דיגען ציטערן...

דער לעצטער „אנפאל" און דער חולאת איז געווען דער אונגעהויערער קראך אויף דער ניו-יארקער בערזע, בעת עס איז געשלאגען געווארען דער רעקארד פון אקציען-פערקעהר, און דער רעקארד פון היזקות און באנקראטען.

אויף דער ניו-יארקער בערזע האט זי דרי פאריגע וואך ארונטערגעריסען א שלל פון פערקויפס-אויפטראגען. אין משך פון איין טאג איז געמאכט געווארען אנ'אומזאץ פון 12,880,000 אקציעס — א צוויי מאל גרעסערער פון לעצטען רעקארד.

די אפיציעלע נאטירונגען האבען נישט געקאנט אנזאגען די פאקטישע נאטירונגען, און פלעגען זיך פערשפעטיגען אויף 2—3 שעה.

אויף דער בערזע איז א פולשטענדיגער תוהו ובוהו.

די שטארקסטע און „זיכערסטע" אקציעס זענען איינגעשרומפען געווארען אויף צעהנדליגער דאלארען.

עס איז נישט געווען א מין „נארמאלער" קראך וואס ווערט געוועהנליך רעגיסטרירט נאך נאטירליכע שטייגערונגען פון ווערט-פאפירען. דאס, וואס האט זיך געטון אין ניו-יארק מיט א וואך צוריק, האט טיפערע סיבות און וועט ממילא האבען וויט-גרייכענדע רעזולטאטען אין דעם אינטערנאציאנאלען געלד-פערקעהר.

דער ראזיגער קראך האט געמוזט קומען, ווייל די צו-הויך אנגעשראפטע אקציעס האבען נישט פארגעשטעלט דעם ווערט, וואס זיי האבען פאקטיש. די אמעריקאנער אינדוסטריע, נאך די יאהרען פון אויסגעצייכנעטער ענטוויקלונג און הצלחה'דיגקייט, האט זיך געפונען אין א סטאדיום פון קריזיס, און די רוחים האבען זיך פערקלענערט. די רענטירונג פון די אקציעס איז געפאלען, און דער עולם האט עס בפירוש אנגעהויבען צו זעהן. איינע נאך דער אנדערער האבען זיך אין די לעצטע וואכען א לאז געטון ירידה-כוואליעס, נאך וועלכע עס פלעגען אנקומען אלץ שוואכערע און שוואכערע שטייגערונגס-כוואליעס. די ספעקולאציע איז אפגעשוואכט געווארען, און דאס געלד, וואס איז געגאנגען אויף ספעקולאציע-צוועקען, איז פערבילינט געווארען.

צו הערבסט צו איז מיט דער רעאליזאציע פון דער געדעטעניש געקומען דער צופלוס פון מזומן געלד, אזוי אז דאס אויסגערופענע טאג-געלד, וועלכער האט שוין געקאסט 20 פראצענט איז געפאלען אויף 5 פראצענט. ניו-יארק האט פערלוירען דעם רייץ פון אנ'עיר מקלט פאר די ווערער פון גרויסע רווחים. דאס אייראפעאישע געלד, וואס איז אריבערגעשווומען דעם אקעאן אינ'ם זוכען א בעסערען פערדינסט האט אנגעהויבען אפצופליסען צוריק אהיים — קיין ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד. די דאזיגע דערשיינונג האט צוגעאיילט דעם קראך און דעם פאנישען פערקויף מיט א וואך צוריק.

איינגע דערצארענטע אמעריקאנער באנקירען רוזנ'ן זיך דעריבער אויף לאנדאן, וואס זאל כלומרשט האבען געבראכט צו דער מפלה.

ס'איז שווער צו דערגיין צי ס'איז פאקטיש אזוי, אבער מ'קאן דאך נישט לייקענען אין די פאקטען, אז לאנדאן איז לעצטענס „צו-זיך-געקומען" און איז ארויס פון דער שווערער אפאטיע, אין וועלכען ענגלאנד איז אריינגעפאלען צוליב'ן אפפלוס פון געלד און מזומן קיין אמעריקא. איצט קעהרט זיך דאס געלד אום צוריק קיין אייראפע, און בקרוב וועט אויך אמעריקאניש געלד, דערשראקען פאר די אפטע מפלות צוריקקעהרען זיך זוכען א בעסער מזל אין אייראפע. דאס וועט זיין א פאמעליכער און לאנגער פראצעס — דאס צוריקשטעלען דאס געשטערטע גלייכגעוויכט וועט נישט זיין קיין לייכטע זאך. דאס מוז געשעהן, אויף וויפיל דאס ווירטשאפטליכע לעבען אין גרויסע אינדוסטריע-לענדער האט נישט קיין חשק אויף אפטע אויפטרייסלונגען.

ביי דעם פעלקער-בונד ארבייטען פערשידענע קאמיטעטען איבער'ן לעזען דעם געלד-פראבלעם.

די לעצטע געשעהענישען אין ניו-יארק וועלען אוודאי צואיילען די ארבייטען פון די דאזיגע קאמיטעטען.

ר. ק.

—=:§:=—

א נייער טשעכאסלאוואקישער קאנסולאט אין א"י

פראג, (יט"א) ווי מיר ווערען געוואויר האט די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג בעשלאסען צו עפענען אין חיפה א וויצע-קאנסולאט. אלס וויצע-קאנסול איז בעשטימט געווארען דער יודישער אינדוסטריעלער ראבערט שטוק אין חיפה. אזוי ארום וועלען זיין טעטיג אין ארץ-ישראל א טשעכאסלאוואקישער גענעראל-קאנסולאט אין ירושלים און וויצע-קאנסולאטען אין תל-אביב און חיפה.

דער פוילישער געזאנדטער אין וואשינגטאן ווייסט נישט,

אז יודען ווערען נישט אנגענומען אויף מלוכה-פאסטענס

(אינטערוויו פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט")

דער פוילישער באטשאפטער און בעפולמעכטיגטער מיניסטער ביי דער רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען ה' טיטוס פיליפאוויטש האט אויפגענומען א פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור און איהם ערטיילט פאלגענדע ערקלערונגען וועגען דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען:

די פאזיציע פון די יודען אין פוילען ווערט זיכער פערבעסערט אין דער מאס, אין וועלכער פוילען האלט זיך אויס פון דער נאכקריגס-דעפרעסיע, אין וועלכער זי האט פערלוירען, ניין-צעהנטעל פון איהר קאפיטאל. פוילען האט אין די צעהן יאהר נאך דער וועלט-מלחמה ווידערגעבויט 2 מיליאן בנינים, וואס זענען צושטערט געווארען בעת דעם קריג. דאס רוב אין די שטעט מיט א ברייטער יודישער בעפעלקערונג.

עס איז אמת, אז די עקאנאמישע לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז נישט זעהר קיין גוטע אין פוילען ענטוויקעלט זי דשטארק די קאאפעראטיווע בעוועגונג. און אומגליקליכערווייזע איז דער יוד דער הויפט-ליידענדער אין דער דאזיגער עקאנאמישער רעארגאניזאציע. אין וועלכער עס ווערט עלימינירט דער מיטעלשטאנדס-מענש, ווייל דאס רוב פון דער יודישער בעפעלקערונג געהערט צום מיטעלשטאנד. די רעגירונג אין פוילען מוז טון דאס אויסערסטע, כדי צו העלפען די דאזיגע לאגע דורך צואיילען דעם פראצעס פון ליקווידירען די געטא'ס און איינשטעלען די גלייכהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג דורך ענטשפרעכענדער ערציהונג און טעכנישער טרענירונג צו אזא הויך, אז זי זאל פעהיג מאכען די יודישע בעפעלקערונג אריינצופאסען זיך אין אנדערע לעבענס-געביטען, חוץ דעם לעבען פון קליינהענדלער.

אין זיינע ווייטערע ערקלערונגען האט ה' פיליפאוויטש אפגעלייקענט אז אין פוילען זאל געטריבען ווערען וועלכע עס איז אנטיסעמיטיזם מיט'ן וויסען אדער צושטימונג פון דער רעגירונג.

אויף דער פראגע פון יט"א-פארשטעהער וועגען די אונטערשידען, וואס ווערען געמאכט לגבי יודען ביים אנגעהמען אויף רעגירונגס-אמטען, האט מין. פיליפאוויטש אויסגעדריקט זיין אומגלויבען, אז דאס זאל זיין מעגליך און פערזיכערט זיין בערייטקייט, אונטערצונעהמען אנ'אויספארשונג בנוגע יעדען עהנליכען פאל, וואס וועלט איהם פארגעשטעלט געווארען.

אין פוילען — האט מין. פיליפאוויטש ווייטער ערקלערט — האבען אלע גלייכע רעכטע דאס איז איינער פון די הויפט-רעזולטאטען פון דער מלחמה, די אפשאפונג פון די אלטע צארישע בעגרענצונגען האט אוועקגעשטעלט דעם יוד אין א גלייכער היה מיט אלע איבעריגע בירגער פון פוילען.

פוילען, וואס איהר בעפעלקערונג פערגרעסערט זיך יעהרליך מיט 400.000, האט פאר זיך צו געפינען נייע מיטלען צו בעזארגען דעם דאזיגען מענשען-צוואוקס. עס זענען דא צוויי וועגען, אין וועלכע נייע הענד קענען געפינען ענטשפרעכענדע בעשעפטיגונג. ביידע שטעהען פעסט פאר דער רעגירונג.

איין וועג בעשטעהט אין דער ענטוויקלונג פון די גרויסע נאטירליכע אוצרות פון לאנד דורך אינדוסטריאליזאציע, מיט'ן צוועק צו דערמעגליכען, אז די איבערמאס פון דער דארפישער בעפעלקערונג זאל קענען אבסארבירט ווערען דורך די אינדוסטריעלע און גרובען-צענטרען. די דאזיגע אויפגאבע וועט פערלייכטערט ווערען דורך דעם צופלוס פון פרעמדען אינוועסטיציע-קאפיטאל קיין פוילען וואו קאפיטאל האט שטענדיג געהאט א פרייען אומזאץ.

דער צווייטער מיטעל איז צו געפינען, וועניגסטענס צייטווייליג, געוויסע אויסוועגען פאר עמיגראציע. דאס לעצטע פראבלעם האט געשאפען א ספעציעלע קאמפליקאציע אויף וויפיל דאס איז נוגע דער יודישער בעפעלקערונג. פון דער אלגעמיינער צאהל פון 200.000 עמיגראנטען יעהרליך פאר'ן איינפיהרען דאס איצטיגע אימיגראציע-געזעץ אין די פעראייניגטע שטאטען, פון וועלכע א גרויסען טייל האבען אויסגעמאכט יודען, קענען איצט פערלאזען פוילען פופציג טויזענד מאן, עס איז דעריבער פערשטענדליך, אז די נויטווענדיגקייט פון בעשעפטיגען 150.000 מאן יעהרליך איז א שווער פראבלעם, בעזונדערס ווען מען נעהמט אין אכט, אז דאס לאנד מוז זיך ערהאלען פון דעם מלחמה-חורבן און פון די נאך-מלחמה-וועהען. די לעזונג פון דעם פראבלעם געהט אלץ מעהר און מעהר בעפרידיגענד.

פון קלאסען-האס צו ראסען-האס

מאקסים גארקי'ס ווארנונג

ד"ר מוקדוני שרייבט אין ניו-יארקער „מארגען-זשורנאל":

„מאקסים גארקי איז ארויס מיט א ווארנונג: אנטיסעמיטיזם פערשפרייט זיך אין רויטען רוסלאנד, אנטיסעמיטיזם פערוועבט מיט קאמוניזם.

גארקי וויל נישט גלויבען, אז עס זענען דא קאמוניסטען, וועלכע זענען אין דערזעלבער צייט אנטיסעמיטען, ווארים ווי אזוי קען זיך צונויפפארען דער רויטער קאמוניזם מיט'ן שווארצען אנטיסעמיטיזם?

אבער עס איז דא אנטיסעמיטיזם אין רוסלאנד. ער איז דא און די געוואלדיגע פראפאגאנדע פון קאמוניזם האט איהם נישט דערשטיקט, נאכמעהר — עס פיקט זיך ארויס א ספעציפישער סאוויעטישער אנטיסעמיטיזם.

און גארקי פרעגט:

ווי אזוי האט עס געקענט פאסירען, אז צוועלף יאהר נאך דער רעוואלוציע זאל זיך צובליהען דער אנטיסעמיטיזם אין סאוויעט-רוסלאנד.

און ער מיינט, אז די סאוויעט-רעגירונג פיהרט נישט-ווי-געהעריג איהר קאמף געגען דעם אנטיסעמיטיזם.

ביי אונז איז גאר קיין ספק נישט, אז די סאוויעט-רעגירונג וויל מיט'ן גאנצען הארצען בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם, און זי טוט אלץ וואס זי קען, כדי צו בעקעמפען איהם.

און מיט וואס שפייזט זיך דארט דער אנטיסעמיטיזם?

די יודישע בעפעלקערונג איז רואינירט, זי איז זמוראדיג ארים, זי איז נידערגעשלאגען און פערצווייפעלט.

דער גורל פון דער יודישער בעפעלקערונג קען קיין קנאה און נאך איהר שנאה נישט ארויסרופען.

געווען א צייט, די האניג-צייט, פון דער באלשעוויסטישער רעוואלוציע, אין וועלכע יודען האבען פערנומען די העכסטע פלעצער אין דער רעגירונג האט דאס געקענט דערוועקען שנאה און קנאה, איצט איז שוין קיין יוד נישטא אויף וועלכען עס איז וויכטיגען און אנגעזעהענעם אמט.

פאר די לעצטע דריי יאהר זענען כמעט אלע אנגעזעהענע יודען-קאמוניסטען בעזייטיגט געווארען פון דער מאכט, סיי פון דער רעגירונג און סיי פון דער פארטיי, וואס שטעהט איבער דער רעגירונג.

עס איז איצט א רוסישע רעגירונג און א רוסישע פארטיי.

מיט וואס נעהרט זיך דער אנטיסעמיטיזם אין סאוויעט-רוסלאנד?

פון וואנען נעהמט זיך די שנאה פון א רוסישען ארבייטער צו א יודישען ארבייטער, וועלכער ארבייט מיט איהם אין איין פאבריק?

און די רוסישע פרעסע איז דאך פול מיט ידיעות וועגען פערפייניגונג פון יודישע ארבייטער דורך זייערע רוסישע חברים-ארבייטער.

דער בארשיי-סקאנדאל איז צופויקט געווארען צוליב איהר פינסטערער גרויזאמקייט און שוידערליכקייט, אבער קלענערע אויסברוכען פון כוליגאנישען אנטיסעמיטיזם פאסירען אין רוסלאנד כמעט טאג טעגליך.

די סאוויעט-רעגירונג אליין בעצייכענט די דאזיגע כוליגאנישע אויסברוכען אלס אנטיסעמיטישע, איהרע משפטים וועלכע זי האט ברייט אינסצענירט, כדי אנצושרעקען די פינסטערע עלעמענטען, האבען אפיציעל געמשפט איינצעלנע אנטיסעמיטען און דעם אנטיסעמיטיזם בכלל.

ווי קומט עס, אז אין דעם לאנד, וואו עס ווערט געפרעדיגט מיט אזא ברען און מיט אזא עקשנות קלאסען-האס, זאל זיך ארויספיקען גאר די שלאנג, וואס הייסט ראסען-האס!?

ווי אזוי קומט עס, אז אזעלכע צוויי פערשידענע שנאה'ס, אזעלכע נישט-עהנליכע איינער אויפ'ן אנדערען האבען זאלען זיך צונויפפלאנטערן, זיך צונויפמישען און אפט פערביטען ווערען?

3

פרעדיגען, וועלכען עס איז האס מיט אזא ברען, מיט אזא אימפעט און מיט אזא שכרות צווישען פינסטערע מאסען איז בכלל געפעהרליך.

דער רוסישער סאוויעטישער בירגער ווערט כסדר אויפגעשרויפט צו האס, ער ווערט געדרייצט פיינט צו האבען די גאנצע וועלט, מען שרעקט איהם כסדר מיט שונאים, וועלכע זענען גרייט אומצוברענגען איהם, אפצונעהמען ביי איהם זיין לעצטען ביסען ברויט, מען האלט איהם כסדר אין א מלחמה-שטימונג. כסדר שרעקט מען איהם, אז די הארמאטען פון דער גאנצער וועלט זענען אנגעשטעלט אויף איהם, כסדר טשעפעט מען און מען צופט איהם זיינע נערווען — היט זיך, דא לויערט אויף דיר א בלוטיגער שונא, דא גנבעט זיך הינטער דיין פלייצע א רוצח מיט א מעסער. דא קריכט צו דיר דורך די פענסטער א בורזשוי, א נעפמאן, א קולאק, א טראצקיסט, א מענשעוויק, א שאוויניסט, א רעכטער קאמוניסט און נאך טויזענדער, טויזענדער אזעלכע פערביסענע בלוט-שונאים.

דער נייער בילדונגס-קאמיסאר בובנאוו דערצעהלט, אז לויט דער לעצטער צעהלונג זענען אין רוסלאנד דא 42 פראצענט אנאלפאבעטען; מענשען, וואס קענען נישט לייענען און שרייבען,

און די דאזיגע פופציג-מיליאניגע מחנה פינסטערע מענשען עמבערט מען אריין אין הארצען טאג טעגליך, בייזע רייסענדיגע און בייסענדיגע שנאה צו אלץ און צו אלעמען.

קען זיך דער האלב-ווילדער פויער פונאנדערקלייבען אין די פערשידענע שנאות און אין די פערשידענע גראדען פון שנאה?

יודען, פערשטעהט זיך, טאר ער נישט פיינט האבען. אבער יודען אזעלכע, וועלכע זענען יד-אחד מיט ענגלאנד, דארף ער פיינט האבען. יודען נעפלייט — דאס געמיינע, וועגען יודען מענשעוויקעס, בונדיסטען און אנדערע איז גאר קיין רייד נישט, זיי דארף ער פיינט האבען און איז מחויב צו רודף'ן זיי. ער קען ליב האבען די יודען, וואס געהען מיט סטאלין'ען.

און עפעס הערט ער נישט די לעצטע צייט פון אזעלכע יודען, פערקעהרט — ער הערט פון די יודען, וועלכע ווילען אומברענגען סטאלינען.

און אנגעזאפט מיט שנאה איז מען, אנגעשרויפט מיט האס איז מען, די צייהן קריצען סיי ווי סיי, ביטער אויפ'ן הארצען איז כסדר, די אויבינע שרעק פייניגט, רוקט זיך אונטער א יוד שלאגט מען איהם.

ווייל מען פון פינסטערע מענשען, וועלכע מען האט דורות-לאנג אריינגעגעבערט האס צו יודען, זיי פערסמ'ט מיט'ן העסליכען און ברוטאלסטען אנטיסעמיטיזם, אז זיי זאלען אין הארצען שטעלען א מחיצה צווישען ראסען-האס און קלאסען-האס, דער ערשטער האס איז פסול, מען דארף איהם האלטען אויפ'ן קייט און אנשטאט איהם אפלאזען פון קייט דעם קלאסען-האס, דער האס איז כשר, דער האס איז גאר א מצוה, א גרויסע און וויכטיגע טוגענד.

דער טולער פויער הערט איצט וועגען יודען דאס געמיינע, וואס ער האט געהערט אמאל, אמאל האט עס געהייסען סתם — יודען זענען שלעכט, ווייל זיי זענען יודען, איצט הייסט עס, אז זיי זענען שלעכט, ווייל זיי זענען בורזשועס, נעפ-לייט, טראצקיסטען, מענשעוויקעס.

די קאמוניסטישע כוונה איינצוווארצלען קלאסען-האס אין די הערצער פון די סאוויעטישע אונטערטאנען, בענוצט זיך מיט די עלטערע מיטלען, וואס דער אנטיסעמיטיזם האט זיך בענוצט איינצוווארצלען ראסען-האס אין די הערצער פון די צארישע אונטערטאנען.

בכלל איז אונמעגליך צו פרעדיגען קלאסען-האס אזוי געשיקט, אז ביים פינסטערען מענשען זאל עס נישט פערביטען ווערען אויף ראסען-האס, אויף וועלכען מען האט איהם דורות-לאנג ערצויגען.

עס איז קלאהר, אז דער פינסטערער מענש וועט זעהר לייכט פערפלאנטערען קלאסען-האס מיט ראסען-האס.

אין רוסלאנד איז נאך שטאק-פינסטער דערווייל

דער קאמוניסט אפילו קען קומען פון קלאסען-האס צו ראסען-האס; די יודישע בעפעלקערונג אין רוסלאנד איז אין אנ'אומגליקליכער עקאנאמישער לאגע, די יודישע בעפעלקערונג איז דעקלאסירט און וועמען דארף דער קאמוניסט נאך מעהר האסען ווי דעם דעקלאסירטען מענשען.

ביים נאיווען קאמוניסט איז די גאנצע יודישע לאגע אין סאוויעט-רוסלאנד נישט קלאהר; דאס רוסישע פאלק איז פערטיג געווארען מיט דער רוסישער בורזשואזיע און מיט די פריצים. עס איז איצט א פאלק פון ארבייטער און פויערים. מיט יודען שטעהט די זאך אבער גאר אנדערש, אלס א פאלק, האבען נאך יודען א בורזשואזען קלאס, וואס איז פערשפרייט איבער דער גאנצער וועלט, דער דאזיגער בורזשואזער קלאס איז פערבונדען מיט די יודען אין רוסלאנד, עפעס נישט יודען, שיקט ווייסע מעהל אויף פסח, שיקט פעקלעך ווען עס איז א דוחק אויף מלבושים — הכלל יודען אין רוסלאנד זענען נאך שטארק פערקניפעלט מיט דער יודישער בורזשואזיע.

און אין דער העלבינער צייט דערצעהלען די יודישע קאמוניסטען, אז די יודישע בורזשואזיע איז דער ביטערסטער שונא פון סאוויעט-רוסלאנד, אז אלע יודען פון דער גאנצער וועלט זענען ארגאניזירט געגען דעם הייפעל יודישע קאמוניסטען... און געגען סאוויעט-רוסלאנד.

ווי אזוי זאל דער פשוטער רוסישער קאמוניסט דא נישט פערפלאנטערט ווערען און נישט אריינפאלען אין נעץ פון אנטיסעמיטיזם?

קען זיך א רוסישער פשוטער קאמוניסט פאר־

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

30 מיטוואך — כו תשרי תר"צ

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.18

זון-אונטערגאנג 4.21

מאגיסטראט קויפט נייע טראמוויי-אקציעס

נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-ראט האט א גרויסען וכוח ארויסגערופען די פראגע וועגען איינקויפען דורכ'ן מאגיסטראט די נייע עמיסיע-אקציעס וואס ס'גיט ארויס די לאדזער טראמוויי-געזעלשאפט, ווי בעקאנט פארמאגט דער מאגיסטראט א דריטעל פון אלע אקציעס, כדי איצט אויסצוניצען זיין רעכט אויף אויסצוקויפען א דריטעל פון דער נייער עמיסיע דארף ער האבען 4 מיט א האלבען מיליאן זל. דער מאגיסטראט האט זיך געריכט צום שטאט-ראט אז ער זאל אים בעפולמעכטיגען אויסשטעלען וועקסלען אויף דער סומע און דערלויבען איהם שפעטער א טייל ארער איינגאנצען די נייע אקציעס צו פערקויפען. א גאנצע רייה רעדנער זיינען ארויסגעטראטען נעגען דעם אז דער מאגיסטראט זאל די נייע אקציעס פערקויפען, כדי גישט צו פערלירען זיין השפעה אויף דער לייטונג און השפעה אין דער טראמוואי-געזעלשאפט. פרעזידענט זשעמיענצקי האט אין דער דיסקוסיע אנגעוויזען אז דער מאגיסטראט האט זיך געווענדעט צום בעשטימטע צאהל פערטרעטער אין דער לייטונג אונאפהענגיג פון דער צאהל אקציעס, וועלכע ער בעזיצט אבער בעט דער מאגיסטראט גישט וועגען א בעשלוס צו פערקויפען די נייע אקציעס, נאר וועגען אנ'ערלויבניש זיי צו קויפען. אין דער דיסקוסיע האבען זיך בעטייליגט די ראטמענער וואיעוואדזקי ביאלער, פרעזידענט זשעמיענצקי, אנוש, פאפלאווסקי, פאנאנאווסקי, ד"ר ראזענבלאט, וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי.

אין דער אפשטימונג האבען פארן ערשטען טייל — בעפולמעכטיגען דעם מאגיסטראט איינצוקויפען די אקציעס געשטימט אלע ראטמענער, פארן צווייטען טייל זיינען פערקויפען זיי — בלויז די לינקע מעהרהייט.

נאכדעם זיינען אנגענומען געווארען א רייה בעשלוסען צו. אנדערע איז דער מאגיסטראט בעפולמעכטיגט געווארען צו דעקען זיינע חובות די פערשידענע אינטערנעמער און צושטעלער מיט אייגענע וועקסלען. פערגרעסערען די פאזיציעס אויף צו היילען די גייסטיגע קראנקע אין ווארשע, נייע טאריף פאר די מערק-פלעצער א. אנד.

גרויסער פראצעס פון 23 פערזאן בעשולדיגטע אין קאמוניזם

(2) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיינען נעכטען געזעסען 23 פערזאן בעשולדיגט אין קאמוניסטישער אגיטאציע.

פעליקס קאנשיעל, אויגעניוש מאלאלעפשא, דוד רייטש, יאן מאראווסקי, וולאדיסלאוו פיליפקאוסקי, חיים גאלדבערג, הערש שפיגעל, הערש רובין, אנדזשעי קאווריי, יעקב קאסאווסקי, וואצלאוו כשישיאניאק, וולאדיסלאוו אוטשארעק, פראנצישעק וויטשאק, יוזעף בארטשאק, לעאן וואשניאק, באלעסלאוו זשאנטקאווסקי, יעקב באלקאווסקי, וואלף מאשקאוויטש, משה ברייטבארד, באלעסלאוו וואשיאק באגוסלאוו רילעווסקי, גדליהו האזענטאל און שלום ראזענטאל. אלע איי עלטער פון 17 ביז עטליכע און צוואנציג יאהר.

אין בעשולדיגונגס-אקט ווערט דערצעהלט, אז דער פאליציא'ט מאריאן מארציניאווסקי האט ארעסטירט אויף ושגאווסקא גאס דעם 20-יעהריגען פעליקס קאנשיעל, וועלכער האט געטיילט אויף דער גאס קאמוניסטישע אויפרופען, קאנשעל האט אין פאליציי-קאמיסאריאט ערקלערט, אז ער האט די אויפרופען בעקומען פון מאלאלעפשין, מאלאלעפשי האט אנגעוויזען אויף שפיגלען, פון שפיגלען איז מען אנגעקומען צו רובינען (וססי-רניא 34) וועלכער האט אנגעוויזען אויף דרעווגאווסקא 23, וואו עס האט זיך געפונען א גרעסערער סכום מיט קאמוניסטישער ליטעראטור. נאך דער רעוויזיע אויף דרעווגאווסקא האט מען ארעסטירט די איבריגע — צוזאמען 23 פערזאן.

צו געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי זיינען זיך מודה געווען מאלאלעפשי, שפיגעל, מאראווסקי, רובין, אוטשארעק און מיטשאק.

עס זיינען אויסגעהערט געווארען די עדות אלע פון דער בעשולדיגונג.

היינט וועלען רעדען דער פראקוראר און די פערטיידיגונג. עס ווערט אויך אויף היינט ערווארט די אורטיילען.

ווייטערדיגע ארעסטען צוליב'ן חשד איז אונטערצינדען די זאקען-פאבריק

(2) אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג האבען מיר שוין געשריבען וועגען דער שרפה אויף אל. קאשטשושקי 10 בעת וועלכער מ'האט אין דער פאבריק פון צוקער און רופ'ן געפינען 4 פענכערס נאפט.

איצט דערוויסען מיר זיך ווייטערע איינצעלהייטען בעת די שרפה האט אויסגעבראכען איז פון פענסטער פון'ם ערשטען שטאק ארויסגעשפרונגען עפעס אנ'אונבעקאנטער א'יף וועלכען ס'האבען געברענט די קליידער. מ'האט פערלאשען אויף איהם די קליידער נאר ווען מ'האט איהם געוואלט פערהאלטען איז ער אנטלאפען. אבער אין פאבריק האט מען געפונען א האלב-פערפערענטען פאס א'יף וועלכען די פאטאגראפיע איז געבליבען כמעט אונבעשעדיגט, אזוי אז מ'קען דערקענען ווער ס'איז געווען דער אנטלאפענער. מ'רעכענט, אז דאס איז געווען דער, וואס ס'האט אונטערגעצונדען די פאבריק.

נעכטען איז אויך ארעסטירט געווארען דער דריטער שותף פון דער פאבריק, שטיינפארבער.

פאדערונגען פון טעקסטיל-ארבייטער

צוגעשיקט א בריף צו די אינדוסטריעלער

אין דער קרייז-קאמיסיע פון די קלאסען-פעראיינען איז פארגעקומען א זיצונג פון דעלעגאטען פון די ארבייטער אין טעקסטיל אינדוסטריע. עס איז אויף דער זיצונג בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען צו ודי אינדוסטריעלער פעראיינען א בריף מיט פאדערונגען: צוריקצושטעלען די ארבייטס-לוינען לויט די טאריפען, וועלכע זיינען אנגענומען געווארען לויט דעם לעצטען קאלעקטיווען אפמאך, מען זאל נישט ארויסווארפען פון דער ארבייט די ארבייטער דעלעגאטען, אפהיטען דעם געזעץ וועגען 8 שעה-איגען ארבייטס-טאג, לעבענס-פענסיע פאר די אלטע ארבייטער, די פאבריקען זאלען ארבייטען 6 טאג אין וואך.

אין צוזאמענהאנג מיט דער פאדערונג פערלאנגען די ארבייטער צוזאמענצורופען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון ביידע פעראינטערעסירטע צדדים כדי דעם ענין ווי געהעריג אדורך צו דיסקוטירען.

דער בריף איז נעכטען געשיקט געווארען.

צוזאמענפאהר פון קלאסען-פעראיינען

אין זאל פון די קלאסען-פעראיינען (נארוטאוויטש 50) איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון דעלעגאטען פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען וועלכע געהערען אריין אין דעם קרייז-קאמיטעט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

אין צוזאמענפאהר האבען אנטיילגענומען 70 דעלעגאטען פון 23 פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס.

מצד דער צענטראלער קאמיסיע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען אנטיילגענומען די דעפוטאטען זשולאווסקי און שטשערקאווסקי.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע פראטעסטירט געגען דער האנדלונג פון דער איצטיגער רעגירונג בנוגע די ארבייטס מאסען, געגען דעם אטענטאט אויף דער זעלבסטפערוואלטונג פון קראנקען-קאסע א. ד. גל.

עס איז נאכדעם געוועהלט געווארען א פערוואלטונג מיט דער פארשטעהערשאפט פון די בעזונדערע שטעט. אין דער פערוואלטונג איז געלאזט געווארען אנ'ארט פאר א פארשטעהער פון די יודישע פראפעסיאנעלע פעראיינען.

ווענען עקזאמען פאר האנדווערקער-געהילפען

איינינע צייכען אינפארמירען די קאנדידאטען, אז די עקזאמענס אויף האנדווערקער-געהילפען, דארפען קאסטען מעהר ווי 20 זל.

די וואיעוואדזטווע קלערט דעריבער אויף, אז יעדער, וואס וויל האלטען דעם עקזאמען אויף א געהילף, דארף איינצאהלען בלויז 20 זל. פון דעם געהט 15 זל. פאר די מיטגלידער פון דער עקזאמענירן-קאמיסיע און 5 זל. זיינען בעשטימט אויף אויסצופערטיגען די צייגניש.

ארט-ידיעות

ס'איז ערשינען דער נ' 10 פון די „ארט"-ידיעות", ארגאן פון פערבאנד פאר מלאכה און ערד-ארבייט פאר יודען (ארט) דער נומער איז ווי תמיד ריין און עסטעטיש ארויסגעגעבען און ענטהאלט זעהר פיל אינטערעסאנטען פובליציסטישען און אינפארמאטיווען מאטעריאל וועגען עקאנאמישען מצב פון די יודען אין פוילען און אין דער גאנצער וועלט, וועגען דער אינדוסטריאליזירונג פון די יודען א. א. וו.

די „ארט-ידיעות" ווערען ארויסגעגעבען אין בערלין.

ערמארדעט 2 ברידער

(—) די איינוואוינער פון דארף כילין ביי קאנין האבען נעכטען אין אווענד דערהערט א שיסעריי, ווען זיי זיינען ארויסגעלאפען האבען זיי דערזעהען ווי דריי פערזאן אנטלויפען און ביים הויז פון סאסינסקי האבען זיי געפונען פערבלוטיגטע די ברידער סטאניסלאוו און יוזעף כאסינסקי. מ'האט זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל, ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער 19 יאהריגער סטאניסלאוו האט בעקומען איבער 10 וואונדען אין די פלייצעס און א וואונד אין הארץ ער איז פון זיי געשטארבען. דער 25 יאהריגער יוזעף האט טראץ זיינע וואונדען אין ברוסט און קאפ נאך געלעבט. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז ס'זיינען געווען 3 אנפאלער. מ'האט נאך זיי באלד איינגעארדענט א געיעג און מ'האט זיי געכאפט אין וואלד. דאס זיינען די ברידער פאוועל און יאן פאלאטינסקי און יוזעף הארולא. זיי האבען זיך מודה געווען אין מארד און ערקלערט, אז זיי האבען דעם מארד אויסגעפיהרט צוליב פערזענליכע סכסוכים. אלע דריי זיינען ארעסטירט געווארען.

געוואלט דער'הרגענען דעם איידים

(2) אויף פאגראניטשנא 15 וואוינט דאס עלטערע פארפאלק יוזעף און אנא סוקאוו. א בעזונדער צימער אין דער וואוינונג פערנעהמט זייער טאכטער מאריא מיט איהר 23-יאהריגען מאן סטעפאן קאוואלעווסקי, די לעצטע צייט האט קאוואלעווסקי אנגעהויבען שכורן פלעגט קומען שפעט ביינאכט און מאכען אוואנטורעס. מאנטאג ביינאכט איז קאוואלעווסקי געקומען אהיים ארום 11 א ווייגער אין אווענט און האט געטראפען די טיר געשלאסען. ער האט אנגעהויבען קלאפען אין טיר און געמאכט אנ'אוואנטורע. דער אלטער האט זיך אויפגעכאפט גענומען א האק און איז מיט דער אלטער, וועלכע האט מיטגענומען א טוך, ארויס אונטען, די פרוי האט דעם טוך ארויפגעווארפען קאוואלעווסקין אויפ'ן קאפ, און סויקא האט איהם דאן דערלאנגט מיט'ן האק עטליכע מאל, אזוי אז קאוואלעווסקי איז געפאלען בעוויסטלאז זיך מיט בלוט און די אלטע זיינען צוריק אוועק ארויף צו זיך. אין א פאר שעה ארום האבען די שכנים געפונען ליגען קאוואלעווסקין א פערחלשטען, זיי האבען ארויסגערופען פאליציי און פאגאטאוויע. מ'האט קאוואלעווסקין אפגעפיהרט זיין צושטאנד איז א שווערער. בעת א רעוויזיע האט מען ביים פארפאלק סויקא געפונען די האק און דעם פערבלוטיגטען טוך, מ'האט זיי ארעסטירט.

רשימות פון יאהרגאנג 1907, 1908 און 1909

(—) היינט, מיטוואך, דארפען זיך מעלדען אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציי'אישען ביורא ביים מאגיסטראט (פיעטריקאווער 212) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג די יונגעלייט, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1909 י. וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 פאליציי-קאמיסאריאט און וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D E F

מארגען — 7 קאמיסאריאט

G H Ch I J K

קאנטראל-פערזאמלונגען פון יאהרגאנג 1904 און 1889

היינט דארפען זיך צו די קאנטראל-פערזאמלונגען צושטעלען

אין פ.ק.או. I (נאוואטארגאווא 18) שערעגאווצעס פון רעזערוו און לאנד-שטורם מיט אהן געוועהר (קאטעגאריע A C1 C2 און D) וואס זענען געבוירען געווארען אין 1904, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11. פאליציי-קאמיסאריאטען און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף

P ביז'ן סוף.

מארגען — R

אין פ.ק.או. לאדז II (נייע ציגעל-גאס 51) די געבוירענע אין 1889 י., וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13. פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

L ביז Z

מארגען — 14. פאליציי-קאמיסאריאט

פון A ביז Ł

פ.ק.או. פאוויאט (פעטריקאווער 187 געבוירענע אין 1902 און 1904 י., וואס וואוינען אין לוטשמצרוש.

מארגען — נאוואסאלנא.

קאמוניסטישער פראצעס

(2) דאס קרייז-געריכט האט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 21-יעהריגען אנשעל בוים און 20-יעהריגער גוטשא פישער. ביידע בעשולדיגט אין פערשפרייטען קאמוניסטישע אויפרופען.

דאס געריכט האט פערמשפט בוים'ען אויף 4 יאהר טורמע און פישער — אויף א יאהר פעסטונג.

האלט נישט אויף די בוידעמס קיין לייכטברענענד זאכען

פאליציי וועט מאכען רעוויזיעס

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועט די פאליציי אדורכפיהרען רעוויזיעס אויף די בוידעמס, צי עס געפינען זיך נישט דארט לייכט אנצינדענדע זאכען, וועלכע קענען איצט, ווען מען הענגט אפט וועש אויפ'ן בוידעם ביי א ליכט ברענגען צו א שרפה.

Dr. med. J. BETTE

ספעציאליסט פון אינערליכע און קינדער-קראנקה.

Piotrkowska 6, tel. 44-95

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 4—6 נאכמ.

Dr. med. STUPEL

12 Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט-, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכקייט, דיאטע און ראק, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.

נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד

אַ רייכע יונגע דאַמע, וועלכע לײַדט אויף קלעפּטאָמאַניע

מיט אַנ'ערך 3 יאָהר צוריק איז אין ביאַלעצקאַ'ס מאָדע-סאַלאָן אויף פּזשיאַזד-גאַס אַריינגעקומען אַנ'אומבעקאַנטע זעהר עלעגאַנט-געקליידעטע יונגע דאַמע וועגען עפּעס אַ בעשטעלונג.

צי די בעשטעלונג איז דעמאָלס אויפגעגעבען געוואָרען, אָדער נישט, און מיט וואָס יענע טראַנזאַקציע האָט זיך בכלל געענדיגט, ווייסען מיר נישט. עס איז נור גענוג צו זאָגען, אַז באַלד נאָך דעם אַוועקגעהן פון דער אַריסטאָקראַטישער קליענטקע, האָט זיך פרוי ביאַלעצקאַ אַרומגעזעהען, אַז עס איז איהר פון פינגער אַראָפּ פערשוואונדען געוואָרען אַ גאָלדענער רינגעל, בעזעצט מיט אַ בריליאַנטל, אין דער ווערט פון איינינע הונדערט זל.

פרוי ביאַלעצקאַ'ן האָט דער עסק פערדראָסען און זי האָט זיך אָנגעהויבען שטאַרק פעראינטערעסירען מיט דער פערזאָן פון דער אומבעקאַנטער גראַנד-דאַמע.

אין קורצען איז זי דערגאַנגען, אַז דאָס איז נישט עפּעס סתם אַנ'אויסגעפּוצטע „שאַפּענפּעלערקע", נור אַ טאָכטער פון אַ היגען זעהר אָנגעזעהענעם אינדוסטריעלער, אַ גוט-ערצויגענע פרייליין מיט איינינע סעמעסטערן אוניווערזיטעטס-בילדונג און גאָר פיינע מאַניערען.

פרוי ביאַלעצקאַ האָט פערשטאַנען, אַז צוואָרפען אַזאַ שווערע בעשולדיגונג אויף אַ פערזאָן פון אַזאַ הויכען שטאַנד איז פערבונדען מיט אַ צו גרויסע פעראַנטוואָרטליכקייט, בפרט, ווען עס זעהען נישט פאַרהאַן קיין בולט'ע בעווייזען.

האָט זי דעריבער בעשלאָסען סיי וועגען דער געשעהענער גנבה און סיי וועגען חשד קיינעם נישט צו דערצעהלען.

פערשטעהט זיך, אַז די „עהרליכע קליענטקע" האָט זיך שוין נאָך יענער וויזיט מעהר פאַר די אויגען פון פרוי ביאַלעצקאַ נישט געוויזען אַזוי, אַז די געליטענע האָט שוין אָנגעהויבען וועגען דער גאַנצער זאַך ביסלעכווייז צו פערגעסען.

דורך דער צייט האָט די „רירעוודיגע" פרייליין חתונה געהאַט און דוקא מיט אַ יונגעמאַן פון אַ גאָר געהויבענער משפחה.

פלוצלינג, מיט איינינע חדשים צוריק איז עס געווען, קומט זי ווידער אַמאָל אַריין צו פרוי ביאַלעצקאַ אין מאָדע-סאַלאָן. די אייגענטימערין האָט זי מאָמענטאַל דערקענט און זיך נפנוי דערמאָנט די דעמאָלדיגע געשיכטע.

פרוי ביאַלעצקאַ האָט די בחור'טע בעשלאָסען אויסצופּראָבירען און זי צו פּאַקען ביי דער „מלאכה". זי איז דעריבער אומבעמערקטערהייט אַריין אין אַ זייטיגע קאַבינעטקע, אַוועקגעלייגט אין ערגיץ אויף אַ טישעל אַ 10-זלאָטיגען באַנקנאָט, פון וועלכען זי האָט זיך איילינג אָפּגעשריבען דעם לויף-נומער און די קליענטקע דאָרט אַריינגעבעטען, בכדי כלומרשט צו נעמען פון איהר די מאָס.

ווען פרוי ביאַלעצקאַ איז אויף אַ מינוט אַרויסגעגאַנגען און דערנאָך צוריקגעקומען, האָט זי גלייך בעמערקט, אַז פון טישעל אַראָפּ איז די אָוועקגעלייגטע מטבעה אין ערגיץ פערשוואונדען געוואָרען.

דאָס מאָל האָט זי שוין נישט געצווייפעלט, אַז דאָס איז די „האַנט-אַרבייט" פון דער עלעגאַנטער קליענטקע.

פרוי ביאַלעצקאַ האָט דעריבער אַלאַרמירט דאָס גאַנצע פערזאָנאַל און די אַלע אָנוועזענדע קליענטקעס. זי האָט אויך טעלעפאָנירט אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

עס זענען טאַקע באַלד אויפ'ן אָרט אָנגעקומען איינינע פּאָליציאַנטען. מען האָט אויך תיכף גערופען די הויזוועכטערין, אַז זי זאָל די פערדעכטיגע רעווידירען.

דעם פערשוואונדען-געוואָרענעם 10-זלאָטי-באַנקנאָט האָט מען ביי דער רעווידירטער פרוי טאַקי נישט געפונען, נאָר מען האָט איהם אָבער בעמערקט ליגען אין אַ ווינקעל אויף דער פּאָדלאָגע.

עס איז שווער צו זאָגען מיט דער גאַנצער זיכערהייט, צי די פרוי האָט איהם אונטערגעוואָרפען, אָדער וועלכער ס'איז אַנדערע פערזאָן פון די אָנוועזענדע. איינס דאַרף מען אָבער בעמערקען, אַז בעת רעווידירען די סאַקיעווקע פון דער פרוי, האָט מען צווישען פערשידענע אַנדערע זאַכען דאָרט געפונען אַ פינגערל, וואָס פרוי ביאַלעצקאַ האָט עס אויגענבליקליך דערקענט אַלס דאָס זעלבע – הנם עטוואָס איבערגעאַרבייט, – וואָס מען האָט ביי איהר מיט 3 יאָהר צוריק צוגע'גנב'עט.

אויף דעם סמך, האָט די פּאָליציי צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל, צו וועלכען דאָס קוועסטיאָנירטע פינגערל איז ביינעלעגט געוואָרען אַלס זאַכליכער בעווייז.

אַנימעלט איז דער דאָזיגער פּראָצעס פאָרגעקומען אין שטעטישען געריכט. די אָנגעקלאָגטע פרוי האָט זיך צו דער פאָרגעוואָרפענער איהר שולד נישט בעקענט און געפּרובט בעווייזען, אַז דאָס זעלבע פינגערל האָט זי בעקומען אַלס מתנה פון איהר שוין לאַנג-פערשטאָרבענער מוטער.

די געליטענע פרוי ביאַלעצקאַ האָט זיך פערופען אויף אַ רייהע עדות, דאַמען פון דער בעסערער געזעלשאַפט און איינהאַבערינס פון פערשידענע מאָדע-סאַלאָנען און מאַגאַזינען, וועלכע האָבען בעשטעטיגט, אַז אומעטום, וואו די אָנגעקלאָגטע האָט נאָר די שוועל איבערגעטרעטען, האָט מען גלייך נאָך איהר אַוועקגעהן בעמערקט, אַז עס פעהלען געוויסע ווערט זאַכען.

נישט איין בעגלייטענדע קאָלעזשאַנקע אָדער צופעליג אָנוועזענדע אויפ'ן זעלבען אָרט פערזאָן האָט דורכדעם געהאַט אונאַנגענעהמליכקייטען ווייל דער חשד איז געפאַלען אויף זיי.

אַדוו. פּיאָטר קאָהן, וועלכער איז אַרויסגעטרעטען אין נאָמען פון דער פרוי ביאַלעצקאַ האָט זיך בעמיהט צו בעווייזען, אַז מען האָט אין דעם פאַל צו טון מיט אַנ'איינפאַכע קלעפּטאָמאַנקע.

ס'פאַסירט גאַנץ אָפט – ערקלערט אַדוו. פּיאָטר קאָהן – אַז רייכע בעל-הבית'טעס גנב'ענען אין די יאַטקעס שטיקער פלייש, אין די פיש-געוועלבער – פיש א.ז.וו. אומעטום, וואו זיי קומען נאָר אַריין, כאַפּען זיי אַלץ, וואָס עס לאָזט זיך נאָר.

אַזאַ פרוי קאָן מען נישט טראַקטירען ווי אַ פּשוט'ע פערברעכערין שוין דערפאַר אַליין, ווייל מיר זעהען ביי איהר נישט קיין פערשטענדליכען אונטערשלאַק פון פערברעך.

דער פערטיידיגער פון דער אָנגעקלאָגטער פרוי איז אין מעריטום פון ענין נישט אַריינגעגאַנגען נאָר האָט געשטעלט אַ פּאָרשלאַג, מען זאָל דעם גאַנצען פּראָצעס אַנולירען צוליב פערעלטערטקייט, ווייל זייט דאָס רינגעל איז פערשוואונדען געוואָרען ביז'ן טאָג, ווען דער פּראָטאָקאָל איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען איז שוין פערביי מעהר ווי הריי יאָהר. דער ריכטער מ אַ י ב האָט נאָך אַ לאַנגען ישוב הדעת טאַקע בעשלאָסען דעם פּראָצעס צו אַנולירען און דאָס רינגעל גלייך אָפּצוגעבען דער געליטענער פרוי ביאַלעצקאַ.

שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע

(ב) צוליב דער ענדערונג פונ'ם סיסטעם אויסצוצאָהלען די אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע, וועלען די אַרבייטסלאָזע וועלכע האָבען בעקומען אויסגעצאָהלט אונטערשטיצונג ביז איצט אויף זשעראָמסקאַ נאָס 74, בעקומען איצט אויסגעצאָהלט נאָר אין דער ביוראָ אויף ראַקיצינער 10/12.

צוליב דעם, וואָס דער 1. נאָוועמבער פאַלט אויס אַ חגא, וועלען די אַרבייטסלאָזע מיט די פאַמיליען-נעמען אויף T. U. W. Z. בעקומען אויסגעצאָהלט שבת, דעם 2 נאָוועמבער.

מאָנטאָג וועלען געוועהנליך בעקומען אונטערשטיצונגען די אַרבייטסלאָזע מיט די פאַמיליען-נעמען A. B. C. D. E. F. G. H.; דינסטאָג – H. Ch. I. J. K.; מיטוואָך – L. Ł. M. N. O.; דאָנערשטאָג – P. R. S.; פרייטאָג – T. U. W. Z. Ż.

ענטדעקט א סענסאַצ. אפּערע מיט אויסלענדישע פּעסער

דאס שטעטעל וויעלון, וועלכעס האט זיך גאר נישט לאנג בעריהמט געמאכט מיט א סענסאציאנעלער פאבאר־אפּערע שטעהט איצט פאר א נייער אפּערע מיט אויסלענדישע פּעסער.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין וויעלון אין די ביוראָ פון מלוכה'שען ארבייט־פערמיטלונגס־אמט ווערען פאבריצירט אויסלענדישע פּעסער, אין צוזאמענהאנג מיט די אפּערע האט מען ארעסטירט א געוויסען סטעפאן ביזשענקאלע, די בעאמטין פון פ.או.פּ.פּ. מאריא גוטשטאט, דעם אינהאבער פון בקשות־ביורא קאלאט, א. אנדערע. די ווייטערדיגע אויספארשונג איז נאך אין גאנג.

אַנפאַל אויף דער רעדאַקציע פון „גלאָס פּאַראַנני"

(—) דער נעכטיגער „גלאס פאראנני" ניט איבער, אז עהרנעכטען ביינאכט ווען אין רעדאקציע פון „גלאס פאראנני", פּיעטריקאווער 101 איז געווען נאר איין מיטארבייטער, האבען אומבעקאנטע אנפאלער געגעבען עטליכע רעוואלווער־שאסען אין דער זייט פון דער רעדאקציע און דאן האבען זיך דורכ'ן פענסטער געשאטען א האגעל פון שטיינער. נישט קוקענדיג אויפ'ן באלדיגען אלארם זענען די אנפאלער ענטלאפען, דער אנפאל האט קיין גרויסע שאדענס נישט געמאכט.

פערברענט געוואָרען א 70-יעהריגער זקן

(2) נעכטען ביינאכט האט אויסגעבראכען א שרפה אין דארף מאסנא אין דער ווירטשאפט פון רייכסטען פויער וולאדיסלאוו פּרוס.

עס האט אפּגעברענט אלץ צוזאמען מיט'ן לעבעדיגען און טויטען אינווענטאר, דער שאדען בעטרעפט אנ'ערך 20,000 זל.

בעת דער אויספארשונג האט מען זיך דערשט דערמאנט, אז אין דער סטאדאלע איז געשלאפען דער 70 יעהריגער שטשעפאן בראנים, א פערטרער וואנדערער, דער זקן איז פערברענט געווארען.

גע'סמ'ט אויס בענקשאפט צום געשטארבענעם ברודער

(2) נעכטען האט מען אלארמירט די פּאגאטאוויע צום 19־יעהריגען טשעסלאוו אראנטשיק אנרזשעיא 13, וועלכער האט אויסגעטרינקען סם.

דער זעלבסטמערדער האט געהאט א ברודער א פערהייראטען. מיט א יאהר צוריק האט דער ברודער אין אנ'אנפאל פון אייפערזוכט דערהרג'עט די פרוי און נאכדעם אליין בעגאנגען זעלבסטמארד. פון דאמאלט אן האט דער יונגערער ברודער טשעסלאוו, א טויב־שטימער קיין ארט זיך נישט געקענט געפינען, עס האט זיך איהם אלץ אויסגעדאכט, אז דער פערשטארבענער רופט איהם.

נעכטען האט ער אויסגעטרינקען סם. די פּאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעמט אָן פון 8–$9^1/_2$ פריה און פון $3^1/_2$–$4^1/_2$ נאָכמ.

ערב א שטרייק ביי די דאמען-שניידער

אויף א פערזאמלונג פון דאמען־בעשטעלטע ארבייטער ביים בעקליידונג פעראיין לאגעווניצקא 4 איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו די בעלי־בתים מיט א פאדערונג פון א לוין־הוספה אין דער הויך פון 25 ביז 35 פראצענט.

דער טערמין אויף נאכצוגעבען די דאזיגע פאדערונג איז געשטעלט געווארען ביז זונטאג, אויב ביז צו דער צייט וועט די פאדערונג נישט נאכגעגעבען ווערען וועט אין דעם דערמאהנטען פאך אויסברעכען א שטרייק.

דעם 11. נאָוועמבער

(וו) דאָס לאָדזער שול-קוראַטאָריום האָט דערהאַלטען אַ פאַראָרדנונג פון בילדונגס-מיניסטעריום, אַז דעם 11. נאָוועמבער, דעם טאָג פון פּוילענס אונאָפּהענגיגקייט-יובילייע זאָלען קיין למודים אין קיין שום שולען נישט פאָרקומען.

קאנפערענץ פון מלוכה-ראַט פון קאנסומענטען

(מ) היינט פאתרען ארויס קיין ווארשא דער פרעזידענט זשעמינצקי און וויצע־פרעזידענט דאָפּאלסקי, כדי אנטיילצונעהמען אין דער קאנפערענץ פון מלוכה־ראט פון קאנסומענטען און אין אויספיהר קאמיטעט פון דער פערוואלטונג פון פעראיין פון פּוילישע שטעט.

לייטער פון לאָדזער אַדרעסען-ביוראָ רעהאַביליטירט דורכ'ן אַפּעלאַציע-געריכט

בשעתו איז אין לאָדזער קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון לייטער פון אַדרעסען-ביוראָ ה' קאַזשמיעזש שיטקאָווסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווען אין מיסברויכען און איז דורכ'ן געריכט פערמשפט געוואָרען אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר תפיסה.

איצט איז דער פּראָצעס בעהאַנדעלט געוואָרען אין וואַרשאָווער אַפּעלאַציאָנס-געריכט. דאָס געריכט האָט ה' שיטקאָווסקי'ן פולשטענדיג רעהאַביליטירט און בעפרייט פון יעדער שטראָף.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 191), מילער (פּיעטריקאָווער 46), גראַשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15), פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 64), ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37), יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 30. אָקטאָבער

12.05 וואַרשאַ, מוזיק פון גראַמאָפאָן-פּליטעס. 16.15 וואַרשאַ, קינדער-פּראָגראַם. 16.45 וואַרשאַ, מוזיק פון גראַמאָפאָן-פּליטעס. 20.05 קאַטאָוויץ, „אינטערנאַציאָנאַלער אָפּשפּאָרונגס-טאָג" רעפ. פון דיר. מיכאַל באַטשינסקי. 20.30 וואַרשאַ, קאַמער-קאָנצערט און ליטעראַרישע פירטל-שעה. 20.30 קאַטאָוויץ, קאָנצערט פון פאָלקס מוזיק. 20.30 קאַטאָוויץ, קאָמפּאָזיטאָרען-קאָנצערט פון וויטאָלד פרימאַן. 22.10 וואַרשאַ, פעליעטאָן: „די געזעלשאַפטליכע מיינונג" פון ז. קלעמענסינסקי. 22.35 וואַרשאַ, קאָמוניקאַט פון פּ.אַ.ט. 23.00 וואַרשאַ, טאַנץ-מוזיק. 19.00 לענינגראַד, „די וואַנק", סאַטירישע אָידיציע פון מאַיאַקאָווסקי. 19.45 וויען, „רעקוויעם" אָראַטאָריום פון ווערדי. 20.00 קעניגסוואוסטערהאַוזען, פילהאַרמאָנישער קאָנצערט. 20.45 לאַנגענבערג, סימפאָנישער קאָנצערט. 21.00 לאָנדאָן, „אַאידאַ" אָפּערע פון ווערדי.

וואוילטעטיגקייט

(מ) ווי בעקאַנט האָט דאָס קינאָ „קאַפּיטאָל" בעקומען אַ פּריז פון 750 זל. פאַר דער שענסטער עלעקטרישער רעקלאַמע בעת'ן קאָנקורס, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער היגער עלעקטראָווניע. די דירעקציע פון קינאָ האָט בעשלאָסען די 750 זל. איבערצוגעבען דער אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ צו פערוועדען אויף שטיצע פאַר די אָרימסטע.

אויך דאָס קינאָ „לונאַ", וועלכע האָט בעקומען אַ פּרעמיע פון 250 זל. האָט דאָס געלט איבערגעשיקט דער זעלבער אָפּטיילונג פון מאַגיסטראַט צום זעלבען צוועק.

דייטשע פאָרשטעלונגען

די טעג איז צום פינפטען מאָל דורך דער דייטשער טרופּע אויפגעפיהרט געוואָרען אין מענער-געזאַנג-פעראיין די שעהנע און מעלאָדיעזרייכע אָפּערעטע „פרידעריק" פונ'ם בעריהמטען אָפּערעטען-קאָמפּאָזיטאָר לעהאַר. די ליברעטאָ צו דער דאָזיגער אָפּערעטע האָט לעהאַר גענומען פונ'ם גרויסען דייטשען דיכטער געטע.

די טיטעל-ראָלע שפּילט אין דעם שטיק די לאָדזערין, פרוי העדוויג קילישעוויטש. גרויסען ביפאַל האָט אויך איהר פּאַרטנער ה' קערגער.

די קומענדיגע פאָרשטעלונג וועט פאָרקומען, זונטאָג, דעם 3 נאָוועמבער אין לאָקאַל פון מענער-געזאַנג-פעראיין.

פון סטאַניעווסקי'ס צירק

מיט א גרויסען ערפאלג געהען אראפּ טאגטעגליך די פּרעכטיגע צירק־פארשטעלונגען. דער פּראגראם איז פערשידענארטיג און גלענצענד: אקראבאטען, פערד־דרעסור, בערן א. אנד. עס טרעט אויך אויף דער בעקאנטער קלאון ראללי, וועלכער נעהמט שטארק אויס ביים פּובליקום, אויך דער דירעקטאר, ה' סטאניעווסקי, אויסערדעם איז נאך פאראן א רייכע מענאזשעריע פון אלע חיות.

בריף אין רעדאַקציע

זעהר חשוב'ער הער רעדאַקטאָר!

דערלויבט אונז צו פערעפענטליכען אין אייער וו. צייטונג פאָלגענדע הכחשה למען האמת, פאַר וואָס מיר דאַנקען אייך פאָראויס. –

די ידיעה אין „נ. פאָלקסבלאַט" פון 23-טען אָקטאָבער, נ' 246 מכח דעם מת סינע ראָזענבוים שטימט לחלוטין נישט מיט'ן אמת, ווייל די יודישע קהלה אין אַלעקסאַנדער איז ווענען דעם נפטר אין קאָנסטאַנטינער נעוואָיר געוואָרען דורך די קרובים פון פערשטאָרבענעם זונטאָג פר"ה. – הגם אום יום-טוב – איז דאָך דער מת געברענגט געוואָרען דעם זעלבען טאָג צו קבורה אין אַלעקסאַנדער, נישט רעכענענדיג זיך דערמ ט, אַז אין אַלעקסאַנדער זענען נישט פערהאַנען קיין געצאָהלטע בעלי-מתעסקים אין דער חברה-קדישא. –

די אויפרעגונג פון אייניגע בעלי-בתים איז געווען צוליב דעם סקאַנדאַלעזען פערהאַלטען זיך פון פערשטאָרבענעמס משפחה, וועלכע האָבען מחלל יום-טוב געווען בפרהסיא. –

יודישע קהלה אין אַלעקסאַנדער

ב. ש. הענדעלסמאַן

פּרנס.

מעלדונג

פראָפ. פעראיין פון בעקלייד-אינדוסטריע-אַרבייטער אין פּוילען, אָפּטיילונג לאָדז, קאָנסטאַנטינער 26.

אַכטונג, דאַמען-בעשטעלטע אַרבייטער!

היינט, מיטוואָך, דעם 30 אָקטאָבער, 8 אַוו. קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל קאָנסטאַנטינער 26 אַ פאַך-פערזאַמלונג א. ט. אָ. אַקציע.

דאַמען-בעשטעלטע אַרבייטער קומט מאַסענווייז און פּינקטליך.

די פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-בעשטעלט.

11333

די וואוינונגס-פראגע
און די איצטיגע בוי-טעטיקייט

די וואוינונגס-פראגע, וועלכע עגבערט היינט אזוי שטארק די מוחות פון די רעגירונגס-פאקטארען, קאמונאלע און געזעלשאפטליכע טוער ווי אויך כמעט פון אלע שיכטען פון דער באפעלקערונג נישט נאר ביי אונז אין פוילען, איז נישט קיין נייע, ווי פיל מיינען, פון מלחמה'דיגע ערשיינונג, נאר דער דאזיגער פראבלעם קוועלט שוין די געזעלשאפט זייט דאס ווירטשאפטליכע לעבען האט זיך אנגעהויבען קאפיטאליסטיש צו ענטוויקלען; די לאנגיעהריגע וועלט-מלחמה און די אין שייכות מיט איהר ליקווידאציע שפעטער זיך געשאפענע לאגע האבען אבער די דערמאנטע פראגע בעדייטענד פערשארפט און ארויסגערוקט אויפ'ן פאדערגרונד פון די דרינגענדסטע אלגעמיינע טאגנויטען.

דער שווערפונקט פון בעריהרטען ענין ליגט אין דער נויטווענדיגקייט אונטערצונעהמען א באלדיגע אינטענסיווע דירות-אויפבוי-אקציע נישט בלויז פאר די שיכטען בירגער, וועלכע האבען איבערהויפט נישט קיין דאך איבער'ן קאפ, נאר אויך פאר יענע געדיכטע מאסען, וועלכע זענען אגב יא שוין האלבוועגען בעזארגט מיט אנ'אייגענע איינגעארדענטע היים אבער זייערע וואוינונגען ענטשפרעכען ווייט נישט אפילו די מינימאלסטע געזונדהייט און בעקוועמהייט-בעדינגונגען, וואס א היינטוועלטיגע פאמיליע פאדערט און דארף אומבעדינג האבען.

אזא ריזיגע בוי-אקציע פאדערט אבער קאלאסאלע קאפיטאלען און אויב די זעלבע אקציע ווערט אונטערגענומען און געפיהרט בכדי באמת צו לייסטען די בעדערפנישען פון די ברייטע מאסען, מוזען אויך די דערמאנטע קרעדיטירטע קאפיטאלען אויסגערעכענט ווערען אויף א לאנג-טערמיניגע אמארטיזאציע און נידריגען פראצענט-פוס.

אויף אזעלכע אידעאלע עקספלאטאציע-בעדינגונגען קאן זיך אנגאזשירען נאר א מלוכה צוזאמען מיט געזעלשאפטליכער קאפיטאל, וועלכער איז אויסען נישט אלע מאל בלויז פראפיטען.

לײדער האט זיך געשטעלט אזא פינאנץ-קאניונקטור, אז וועגען צוזאמענשטעלען א קאלעקטיווען קאפיטאל, וואס זאל גענוגענען אויף אנ'אינוועסטיציע-אקציע אין אזא ברייטען פארנעהם קאן אין איצטיגען מאמענט אדער אין דער נאהנטסטער צוקונפט בכלל קיין רייד נישט זיין.

אמת — די מלוכה און די אנדערע פעראינטערעסירטע פאקטארען האבען בעת דער אינפלאציע געהאט א זעלטען גינסטיגע מעגליכקייט אויפ'ן חשבון פון די ענטווערט-געווארענער וואליוטע צו בעדעקען דאס גאנצע לאנד מיט א פערצווייגטער נעץ פון נייע וואוין-הייזער, וואס וואלט מסוגל גע־וועזען אהן א צווייפעל דעם אומגעהויערען דירות-קריזיס בעדייטענד צו לינדערען.

האבען אבער א פנים די דאמאלסדיגע רעגירונגען אומבעוואוסטזיניג צי אפשר גאר בעוואוסטזיניג יענע גלענצענדע געלעגענהייט פערנאכלעסיגט און כמעט, ווי נישט אויסגענוצט.

דעסגלייכען איז אויך פשוט נישט צו פערשטעהן, פאר וואס די זעלבע רעגירונגען, וועלכע פיהרען אויף דער גאנצער ליניע פון זייערע איינפלוסען א דורכאויס עטאטיסטישע פאליטיק, לאזען איבער גראד דאס וויכטיגע לעבענס-געביט אויף דער אויסשליסליכער גענאד פון דער נישט-סימפאטישער פריוואט-איניציאטיוו.

געוויס קאן מען נישט זאגען, אז די מלוכה האט אבסאלוט גאר נישט געטון פאר דער וואוינונגס-בוי-אקציע. אומדירעקט האט זי דוקא יא מיט פערשידענע מיטלען געפרובט ווירקען אויף דער אויסברייטערונג און פערשנעלערונג פון דער בויבעוועגונג.

נישט ווייניג בנינים זענען אויסגעפערטיגט געווארען און געקאנט איבערגעגעבען ווערען צום אלגעמיינעם געברויך נאר בלויז א דאנק די בעדייטענדע בעקוועמע קרעדיטען, וועלכע די באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא האט מיט א ברייטער האנד ערטיילט.

אויך מיט'ן בעפרייען די נייע בנינים פון שטייערען אין משך פון לאנגע יאהרען האט די מלוכה גערעכענט צו שטארקען דעם קוראזש פון די בעלי בתים אונטערצונעהמען א ריהרעוודיגע בוי-טעטיגקייט.

די שטארקסטע טרייב-קראפט פון דער אקציע האט געזאלט זיין, ווי די מאסגעבענדע פאקטארען האבען געהאפט, דעם בעשלוס נישט אונטערצוווארפען די נייע בנינים דער ווירקונג פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ.

אז די בעלי בתים וועלען מעגען פריי דיספאנירען מיט די פערדונגענע לאקאלען און קענען אליין אומבעגרעניצט בעשטימען די סומען דירה-געלד און דערצו אויך נישט דארפען סראגען אויף זיך קיין שום שטייער-פליכטען, וואס ממית'ען פאקטיש אפ יעדער אונטערנעהמונגס-גייסט, וועט דאך די הייזער-בוי ווערען דאס רוח'דיגסטע ביזנעס, וואס וועט צו ציהען, ווי א מאגנעט, צו זיך אלע פרייע אפנאך-זוכענדע קאפיטאלען, איבער'ן גאנצען לאנד וועט זיך אנהויבען א פיבערהאפטע בוי-טעטיגקייט און ממילא וועט דער איצט זיך אזוי שטארק פיהלענדער וואוינונגס-הונגער אין קורצען געזעטיגט ווערען.

ס'איז אבער שוין באלד פערביי 10 יאהר זייט די מלוכה פיהרט די דירות-פאליטיק לויט דער אנגעצייכענטער ליניע און די ערווארטעטע האפנונגען האבען זיך לײדער ביז'ן היינטיגען טאג נישט פערווירקליכט.

יא — ס'ווערט טאקע געפיהרט א געוויסע בויטעטיגקייט, א בעשטימטע צאהל נייע וואוין-הייזער איז אגב אויך דורך דער צייט אויפגעבויט געווארען און מען האלט ווייטער אין אויפבויען אבער קיין ברייטערען פערנעהם און רעש'יגערען טעמפא האט די בוי-אקציע ביז אהער נישט אנגענומען.

די בעגרעניצטע צאהל הייזער, וועלכע זענען מיט דער רעכטליכער און גאנץ אפט אויך מאטעריעלער אונטערשטיצונג פון דער מלוכה ביז אהער אויסגעפערטיגט געווארען, און ווערען אויסגעפערטיגט, קאנען בעפרידיגען די בעדערפנישען בלויז פון די פערמעגליכע שיכטען.

ביים ארייננציהען זיך אפילו אין דער קלענסטער דירה מוז מען בעצאהלען הונדערטער דאלארען אלס איינס, צי אין פארם פון אזוי גערופענעם „אפטרעט-געלד" אדער עס ווערט גענומען אונטער עפעס אנ'אנדערען דעק-מאנטעל.

אזוי ווי דאס דירה-געלד אין אזעלכע נייע בנינים זענען דורך דעם שוץ-געזעץ נישט רעגולירט, ממילא קאן דער הויזווירט יעדעס קווארטאל פאדערען וואס פאר א הוספות איהם גלוסט זיך נאר אליין.

די לאקאטארען פון אזעלכע דירות, וועלכע קאנען נישט אדער ווילען נישט אקעגען געהן די פערלאנגען פון די הויז-ווירטען, דארפען זיך דערייבער צו יעדער צייט רעכטען אויף אנ'עקסמיסיע.

קיין שום יורידישע בעווארענישען קאנען אין אזא פאל נישט העלפען.

אפילו, ווען א לאקאטאר געלונגט שוין צו שליסען א דינג-קאנטראקט, לויט וועלכען די ווירקונג פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ דארף זיך אויסנאהמסווייז אויך אויסשפרייטען אויף א געדונגענער דירה אין א נייעם בנין, איז אזא פארבעהאלט אויך נאר פערפליכטענד כל זמן דאס הויז בלייבט אין רשות פון זעלבען בעל בית.

דעריבער טאקע קאן זיך בשום אופן נישט ערלויבען קיין ארבייטער אדער בעל מלאכה, אנגעשטעלטער אדער בעאמטער און אויך נישט קיין אנדערער, וועלכער לעבט נאר פון א בעגרעניצטען און אויסגערעכענטען פערדינסט צו דינגען א דירה אין א נייעם בנין. וויבאלד אזוי בלייבט ווייטער די וואוינונגס-פראגע אין איהר גאנצער שארפקייט אויף דער טאג-ארדנונג פון די ברייטע מאסען און כל זמן זי וועט נישט פאזיטיוו געלעזען ווערען, קאן אויך נישט געלעזען ווערען דער געזונדהייטס- און ערציהונגס-פראבלעם און עס קאן אויך נישט זיין קיין רייד וועגען א נארמאל-קאלעקטיוו און מלוכה-לעבען.

י. אינפעלד

א גראדנער סוחר אנטלויפט אין וואלד און וויל זיך הענגען
ווייל ער האט נישט צו בעצאהלען א חוב

פון גראדנע איז מען מודיע:

פאר 2 וואכען, דינסטאג ארום 10 אין אווענד, האט דער היגער סוחר ה' לעווין, נאך אנ'אפרעכענונג פון זיינע געשעפטען, זיך ארומגעזעהען, אז ער איז נישט אימשטאנד אפצוגעבען א בעקאנטען א חוב פון עטליכע הונדערט דאלאר.

דער דאזיגער פאקט האט אויף לעווינען געמאכט א שווערען איינדרוק, און געפינענדיג זיך אין א גדריקטער גייסטיגער שטימונג, איז ער פערשט געווארען פון א פעריאושטען געדאנק וועגען זעלבסטמארד; לעווין איז שוין נישט אוועק א היים, נאר זיך אוועקגעלאזען דורך קאלאזשע צום וואלד ביי דער קינדער-קאלאניע פון „טאז". דא האט ער זיך געפונען א גאנצע נאכט און מיטוואך אין דערפריה געמאכט א פרובו צו הענגען זיך אויף די שעלקעס, וועלכע האבען אבער געפלאצט, און ער איז אראפגעפאלען.

צוויי טעג איז ער געווען כמעט אהן בעוואוסטזיין. לסוף, קומענדיג צו זיך, האט ה' לעווין פרייטאג זיך אריבערגעשיפט אויף פערשטאטער זייט און דארטען זיך ארומגעדרייט אין וואלד ביז מאנטאג, דערביי האט ער זיך דערנערט בלויז מיט א ביסעל וואסער און שטיקלעך ברויט, וואס ער פלעגט בעקומען אין דערבייאיגען דארף.

מאנטאג איז ער דורכגעגאנגען פערביי פערשטאטער בית-עלמין, וואו ס'ארבייט א יודישער מולער, ביי וועלכען לעווין האט גענומען א פאפיראס און איז ווידער אוועק אין וואלד. אזוי ווי דער מולער האט איינגאנצען נישט געוואוסט וועגען לעווינס פערשווינדונג, איז איהם די זאך נישט געווארען חשוד'דיג און ער האט וועגען דעם קיינעם נישט דערצעהלט. ערשט אויף מארגען האט ער צופעליג געהערט א שמועס וועגען לעווינס פערשווינדונג און ער האט איבערגעבען, אז ער האט איהם געזעהן.

ס'איז גלייך אוועק אין פערשטאט אין דער ריכטונג צו לאסאסנע און מ'האט אנגעהויבען איהם זוכען אין וואלד. אבער ערשט דינסטאג דריי א זייגער ביינאכט [איז מען געפאלען אויף זיינע שפורען, געפינענדיג איהם ליגען אין וואלד אונטער א בוים. דערביי איז ביי איהם דער האלז געווען שטייף פערבונדען מיט א טיכעל. ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, האט לעווין ווידער געוואלט זיך אויפהענגען און צו דעם צוועק האט ער צוריסען זיין העמד אויף פאסען, וועלכע ער האט צונויפגעבונדען צוזאמען מיט זיין טיכעל און געפרובט זיך הענגען.

צום גליק האט זיך דער אומגליקליכער ווידער אפגעריסען פון דער תליה און מ'האט איהם געפונען אין א פער'חלש'טען צושטאנד.

ווען מ'האט איהם געבראכט צום בעוואוסטזיין, זענען די ערשטע ווערטער זיינע געווען: ווי קען איך לעבען, אז איך האב נישט אפצוגעבען דעם חוב!

מ'האט איהם קוים בערוהיגט און געבראכט א היים, וואו מ'האט איהם געגעבען מעדיצינישע הילף און ער קומט שוין ביסלעכווייז צו זיך.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין דער לעמבערגער צעגעלניאנער 17 פון 6—7 אוו. און אין דער היים פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט= און ווענערישע קראנקהייטען, מענער = שוואכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אוו

יורידישע עצות

פון דער יורידישער אפטיילונג ביי די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ווערן געענטפערט אויף יורידישע פראגן, וואס ווערן צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

מיט דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט פארעפנטליכט. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9924 א לעזער פון גייערס-מארק:
דער „רעכטסקאנסולענט" האט אייך פאלש אינפארמירט, אויב ר'האט אייך פערזיכערט, אז א סובלאקאטאר, וועלכער דינגט א מעבלירט צימער, געניסט נישט פון די הנחות פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ און דער לאקאטאר קאן איהם צו יעדער צייט עקסמיטירען.

דער ארטיקעל 13 פון דעקרעט זאגט בפירוש, אז די זעלבע הנחות, וועלכע זענען גילטיג פאר לאקאטארען פערפליכטען אויך לגבי סובלאקאטארען און דאס איז אלס איינס צי ס'האנדעלט זיך וועגען א מעבלירט צימער אדער נישט.

9925 ליפיעץ:
אנ'אקושערקע ווערט אנערקענט אלס גייסטיגע ארבייטערין און ממילא האט זי דאס רעכט אויף א 3 חדשים'דיגע קינדיגונג.

דער אבמאך, לויט וועלכען זי קאנטראקטירט זיך אויף א חודש'דיגע קינדיגונג, איז נישט גילטיג.

9926. א לעזער פון קאפערניקא.
די מאשינען דארפען ווערען אזוי פערצוימט, אז די ארבייטענדע אויף זיי זאל נישט דראהען קיין לעבענסגעפאהר.

אין געגענפאל דראהט דעם אונטערנעהמער א שטראף ארעסט ביז 6 וואכען עווענטועל א געלד-שטראף אין דער חויך ביז 3 טויזענד זל.

9927 ג. ר.
עס איז א פראגע, אין וואס פאר א פארם די בעליידיגונג איז אייך געמאכט געווארען.

אויב די בעליידיגונג אינטערליגט דער קאמפעטענץ פון קרייז-געריכט, דארפט איהר איינצאהלען אויפ'ן חשבון פון די געריכטס-קאסטען — 50 זלאטעס.

דאס שטעטישע געריכט דאגעגען נעמט פון א פריוואט-אנקלאגע אויפ'ן חשבון פון די געריכטס-קאסטען — 20 זלאטעס פערשטייט זיך, אז די אנקלאגער, וועלכע זענען נישט ביכולת ארייננצוטראגען אזא סומע, קאנען פון דער פליכט איינגאנצען בעפרייט ווערען אויף וויפיל זיי שטעלען צו א צייגניש פון דער פאליציי אדער מאגיסטראט וועגען זייער ארימקייט.

9928 פ. ל.
אויב דער אנקלאד איז שוין בעשטעטיגט געווארען און די אלע פערלעגענע חובות זענען שוין בעצאהלט געווארען קאנט איהר זיך ווענדען אין האנדעלס-געריכט, אז מען זאל אייך אומקעהרען דעם סוחרישען כבוד.

o przywrócenie do czci kupieckiej
פון אזא בקשה ווערט גענומען אנ'אפצאהל פון 100 זלאטעס.

9929 א. ס.
הגם די דאטירטע בעשטעטיגונג איז אויך גענוג, פונדעסטוועגען ראטען מיר אייך דעם טשעק אומבעדינג צו פראטעסטירען.

9930 א קליינהענדלער:
מיר האבען שוין נישט איינמאל געענטפערט אויף ענליכע אנפראגען, אז אונטער א וועקסעל מוז אומבעדינג פיגורירען די אונטערשריפט פון אויסשטעלער.

קוים קאן דער אויסשטעלער זיך נישט אונטערשרייבען, מוז דער אומשטאנד רעיענטאליש בעשטעטיגט ווערען.

אהן אזא בעשטעטיגונג זענען די 3 צלמ'לעך אדער אנדערע צייכענס נישט גילטיג.

9931 פנחס 5:
די זשירא איז גילטיג נאר אין משך פון 1 יאהר. ממילא איז זי שוין איצט פערעלטערט. איהר קאנט אבער פערפיהרען א פראצעס נעגען די וועקסעל בעל-חובות און אויפמאהנען די סומע, פערופענדיג זיך אויף זייער רייכ-געווארענקייט.

9932 א טרייער לעזער פון נארוטאוויטשע:
עס איז א פראגע אין וואס פאר א פארם און מאס דאס שטאמלען דריקט זיך אויס.

אויב אין א לייכטער פארם קאנט איהר קוואליפיצירט ווערען אפילו צו דער קאטעגאריע A.

קען אַ אַלטער מאַן זיין פערליבט ווי אַ יונגער?

לאָרד דיזראָעלי האָט געשריבען ליבעס-בריף צו 70 יאָהר

ווען מען לעזט אמאל אין די צייטונגען א גע־שיכטע אין די נייעס, אז עס זענען פארגעלזען גע־וואָרען אין געריכט־זאל וואריגע ליבעס־בריף וואס אן אלטער מאן האט געשריבען צו א יונגער מיידעל, וועלכע מאהנט ביי איהם נאכדעם שארעגערהאָך, לאכט מען אין די הויפענס. אזא אלטער מאכט זיך נאריש, זאגט מען.

אבער די היסטאריעס פון בעריהמטע גרויסע מענשען, גאונים אין אלע פאכען, ענטדעקען אוועל־כע קאפיטלען, ווי זענען געווען פערליבט אויף דער עלטער. שמערצליך פערליבט אין יונגע פרויען, און דורך רער קראפט פון זייער ליבע געשריבען פאעטישע ווערק, אויפגעטון גרויסע זאכען.

דער פאפולערער פראנצויזישער שרייבער אנ־דרע מורוזא האט נישט לאנג צוריק ארויסגעגעבען א בוך וועגען דעם היסטארישען ענגלישען יודען און פרעמיער פון ענגלאנד, לארד דיזראעלי. דער בוך האט געמאכט א סענסאציע, און אין דעם ארטיקעל רעדט דער שרייבער ספעציעל וועגען דיז־ראעלי'ס ליבעס־בריף צו צוויי שוועסטער, ענגלישע אריסטאקראטקעס, וועלכע זענען געווען פופצעהן יאהר יונגער פון איהם.

צו 70 יאהר האט לארד דיזראעלי געשריבען פייערדיגע פאעטישע ליבעס־בריף, און ער האט נישט געקענט אויסהאלטען א טאג אהן ליבעס־בריף. די וויכטיגסטע מלוכה פראיעקטען, די גרעסטע וועלט פראבלעמען האבען איהם אזוי פיל נישט בע־אומרוהיגט ווי, אז זיין געליבטע האט איהם אזוי שנעל נישט געענטפערט אויף זיינעם א ליבעס־בריף, די פעראנטווארטליכסטע רעגירונגס־קוריע־רען האבען געטראגען דיזראעלי'ס ליבעס־בריף און געווארט אויף אנ'ענטפער.

ער איז שוין געווען אלט, קראנק, קוים גע־קענט ארומגעהען, אבער זיינע ליבעס־בריף האבען נישט אויפגעהערט.

ער איז דאן געווען פערליבט אין צוויי שוועס־טער, די טעכטער פון לארד פארעסטער. ביידע זענען שוין געווען באבעס, אבער מיט פופצעהן יאהר יונגער פון איהם. איינע איז געווען די גראפינע ברערפארד און די צווייטע, די גראפינע טשעסטערפילד. ליידי ברערפארד איז אבער געווען קאקעטישער, און ביי איהר האט זיך אפגעשטעלט זיין ליבע. אין קורצע עטליכע יאהר האט ער צו זיי ביידען גע־שריבען 1600 ליבעס־בריף. 500 צו ליידי טשעס־טערפילד און עלף הונדערט צו דער קאקעטישער ליידי ברערפארד.

אין ליידי ברערפארד איז ער געווען אזוי פער־ליבט, אז ער פלעגט איהר אויסזאגען מלוכה־סודות, און נאכגעבען אלע איהרע קאפריזען, און זי האט נישט געענטפערט אויף זיינע בריף אין צייט, נישט געלייענט די ראמאנען וואס ער האט געשריבען, איהם פערשאפט אלערליי הארצוועהטאג.

אין זיין יונגער איז דיזראעלי געווען א בעריהמ־טער פראנט. ער האט געקראגען זיין ערשטע רעפו־טאציע אין ענגלאנד אלס פראנט, מיט צעהנדליגער יאהרען פריהער, איידער מ'האט נאך געחלומט, אז ער וועט אמאל זיין דער שטארקסטער פרעמיער פון ענגלאנד, און בפרט נאך ער, א יוד אלס פרעמיער פון ענגלאנד.

זיין גרויסער כח איבער דער ענגלישער קעניגין האט מען געזאגט איז געלעגען אין זיין ראמאנטיש־קייט. ער האט זיך צוקריגט מיט דער קעניגין, צו־ריקגעקומען. די אלטע קעניגין איז ארומגעגאנגען אין איהר פאלאץ א צובראכענע, א צובייזערטע, ווען זי איז געווען צוקריגט מיט איהם, און ער האט געזאגט צו קומען צו איהר אומגעריכט, און זי האט זיך איר־בערגעפעטען מיט איהם, ווידער געווארען פרעהליך,

און ווערער מעטא וואס ווה האט נעחייסען, אנגע־שטעלט אין די וויכטיגסטע רעגירונגס־אמטען וועמען ער האט אויסגעקליבען.

צו דער קעניגין זענען אויך זיינע בריף געווען אנגעפיקעוועט מיט פאעזיע און ראמאנטישע אויס־דרוקען וואס מ'קאן ערווארטען נאר פון א יונגען פערליבטען יונגעל, אבער די בריף צו דער ליידי ברערפארד און איהר שוועסטער קענען דינען אלס א מוסטער פון ליבעס־בריף פאר אלע פערליבטע יונגע בחורים.

ער שרייבט צו איהר: —

„די בעצויבערענדסטע פרוי אין דער וועלט (מיינענדיג ליידי בוערפארד) איז קיינמאל נישט גע־ווען אזוי בעצויבערנד און וואונדערבאר ווי היינט ביי־טאג. איך וואלט געקענט אייביג זיצען און קוקען אויף איהר יעדע בעוועגונג, וואס איז אזוי גראציעז און הערען אהן אויפהער איהרע קלינגענדע ווערטער״.

און ער פילט אויס דעם בריף מיט פייערדיגע קלאַ־סישע פאעזיע וועגען די היילינקייט פון ליבע.

אין אנדערע בריף בעט ער זיך, אז זי זאל איהם נישט מוטשען, נישט זיין ברוגז אויף איהם. זי פעגט בעט איהם צו קומען צו א מאסקאראד באל וואו ער האפט איהר צו זעהן, און ער בעט זיך ביי איהר זי זאל איהם ערלויבען דעם פערגעניגען.

און די ליבעס־בריף זענען איצט וויכטיגע מא־טעריאלען פאר היסטאריקער, ווארום אין די ליבעס־בריף האט דער אלטער קלוגער פרעמיער, פאר וועמען גאנץ ענגלאנד האט געציטערט דערצעהלט דער קאקעטישער פרוי אלע מלוכה־סודות און אלע זיי־נע פלענער.

ער איז געווען פערליבט צו זיבעציג יאהר, און נאך ווי פערליבט.

אזוי איז אויך דער פאל מיט אנדערע אלטע מאנספילען, וועלכע שרייבען פייערדיגע ליבעס־בריף זייער קערפער ווערט אלט, שוואך, צוועסען פון על־טער, אבער דער ראמאנטישער גייסט בלייבט אלץ יונג, און ווען זיי שרייבען ליבעס־בריף קומט אויס ביי דער וועלט, אז זיי מאכען זיך נאריש, כאטש זייער האנדלונג איז גאנץ נאטירליך.

דער פראָצעס פאַר אַנפאַלען אויפ'ן רעד. פ. קאַפּלאַן

אין ביאַליסטאָק

ביאַליסטאָק. ביי אַ פולגעפאַקטען זאַל איז אין שטאָטישען געריכט פאַר'ן ריכטער סאָל־טאַן פאָרגעקומען דער פראָצעס פון איסאַק מאַר־קוס, וועלכער האָט אַקטיוו בעליידיגט דעם רעד. פון „נייען לעבען“ רעד פסח קאַפּלאַן דעם 21־טען מאַי ה. י.

דער איינציגער עדות אויפ'ן פראָצעס מצד דער בעשולדיגונג ה' מ. ציפּקין דערצעהלט, אַז באַלד נאָכ'ן אינצידענט, וואָס איז פאָרגעקומען אויף קילינסקי גאַס, האָט י. מאַרקוס ערקלערט: דאָס איז מיין זעלבסט־משפּט איבער רעדאַקטאָר קאַפּלאַן!

דער עדות ציפּקין שילדערט נאָכדעם אין ליכ־טיגע פאַרבען די פערזענליכקייט פון אַנקלאַגער רעד. קאַפּלאַן, וועלכער איז דורך אַלעמען גאַכט און געשעצט.

וואָס שייך מאַרקוס'ען, ערקלערט דער עדות, אַז ער איז אין שטאָט פּאָפּולער, אָבער איהם איז נישט בעקאַנט, צי ער איז געשעצט.

אַדוו. זדראָיעווסקי, דער בעשולדיגער מצד רעד. קאַפּלאַן, האַלט אַ לענגערע רעדע, אין וועל־כער ער גיט אַ כאַראַקטעריסטיק און אָפּשאַצונג פון רעד. קאַפּלאַן. ער ווייזט אָן אויף זיינע גרוי־סע ליטעראַרישע און געזעלשאַפטליכע פערדינסטען, אַז שוין 30 יאָהר ווי ער גיט זיך אָפּ מיט קולטו־רעלער טעטיגקייט, איז אַ מחבר פון אַ רייהע ווערק, אַ מיטגליד פון פּען־קלוב, אַ קהלה־פרנס, אַ רע־דאַקטאָר פון אַ טעגליכען אָרגאַן, וואָס ערשיינט שוין דאָס עלפטע יאָהר.

וואָס שייך דער נאָטיץ אין „דאָס נייע לע־בען“, צוליב וועלכער ס'איז ענטשטאַנען דער אינ־צידענג, זאָגט אַדוו. זדראָיעווסקי, אַז רעד. קאַפּ־לאַן האָט דערמיט פּשוט ערפילט זיין זשורנאַליס־טישען חוב, אָנגעהמענדיג זיך די קוּשיוועדע פון אַ בעַ'עולה'טער פרוי. אַקעגען־זשע דריקט זיך אויס ה' זדראָיעווסקי וועגען מאַרקוסעס האַנדלונג, אַז „אַזוי בּ‌געהען זיך באַנדיטען“.

דער בעשולדיגער מיינט, אַז דאָס קען נישט טראַקטירט ווערען דורכ'ן געריכט ווי עפּעס אַ לייכטער פערברעך, אַז מ'דאַרף דערפאַר האַרב בע־שטראָפען און זאָל מען וויסען, אַז העגד זענען נישט הפקר. אויב מאַרקוס איז אַנ'אינטעליגענטער און קולטורעלער מענש, איז זיין האַנדלונג נאָך אַ סך ערגער און שטראָפּבאַרער.

ה' מאַרקוסעס פערטיידיגער פּרובט אָפּשוואַ־כען דעם שטאַרקען איינדרוק פון זדראָיעווסקי'ס רעדע. ער שפּאַרט דער עיקר אויף דער נאָטיץ אין צייטונג און שילדערט דעם אינצידענט אין פאַבריק מיט דער פרוי שענאַצקי, וועלכע איז געקומען מאָה־נען דעם חוב.

פרוי ש., וועלכע געפינט זיך אין געריכט־זאַל, ברעכט אויס דערביי אין אַ היסטערישען געוויין.

אָבער אויך ה' מאַרקוסעס פערטיידיגער איז לסוף מודה, אַז מאַרקוס האָט נישט געטאָרט אויפ־הויבען אַ האַנד און דאָס איז אוודאי נישט עטיש.

דער אָנגעקלאַגטער מאַרקוס נוצט אויס זיין לעצטען וואָרט אויף האַלטען אַ לענגערע רעדע, אין וועלכער ער בעמיהט זיך אויפצווייזען, אַז די נאָטיץ האָט איהם בעליידיגט.

ה' מאַרקוס אונטערשטרייכט עטליכע מאָל אין ווייטערדיגען טייל פון זיין רעדע, אַז זיין האַנד־לונג לגבי רעד. קאַפּלאַן איז טאַקע געווען אַ מיאוס'ע, אַז אַ קולטורעלער מענש דאַרף אַזוי נ.שט האַנד־לען און ער בעדויערט דאָס. ער בעט לסוף דעם געריכט איהם צו בעפרייען.

נאָך אַ קורצער הפסקה, ווערט אַרויסגעטראָ־גען פאָלגענדער פסק דין:

יצחק מאַרקוס ווערט פער'משפּט פאַר בע־וואוסטזיניגען שלאָגען צו בעצאָהלען 300 זלאָטעס שטראָף, אָדער זיצען 6 וואָכען אין אַרעסט, ווי אויך צו בעצאָהלען אַלע געריכט־הוצאות.

פון קלאַסען-האַס צו ראַסען-האַס

(ענדע פון 3־טע זייט).

שטעלען אז די רוסישע בורזשואזיע אין אויסלאנד זאל שיקען געלד די רוסישע פויערים פאר קאלאָ־ניזאציע?

עס קען דאך גאר נישט געמאלט זיין.

ווי איז עס געמאלט ביי די רוסישע יודען?

איין תירוץ — ביי יודען קען אלץ געמאלט זיין.

איז מען דא אין א משוגעים־פלאנטער.

וואלט מען אבער נישט אזוי משוגע געפרעגט שנאה וואלט מען נישט געהאלטען א לאנד אין שרעק פאר אייביגע שונאים, וואלט מען אנגעהויבען איינפיהרען אביסעל טאלעראנץ כאטש צווישען איי־גענע, וואלט איינגעשטילט אביסעל די ווילדע רציחה און דער אייבינער אויפגעשרויפטער צארן, וואלט דער אנטיסעמיטיזם אפשר נישט געהאט קיין שפייז און קיין ואפטען פאר זיין חיות.

אין דעם צובושעוועטען קלאסען־האס מוזען זיך אריינרייסען כוואליעס פון ראסען־האס.

האט טאקע דער קלוגער מאקסים גארקי גביאיש־קלוג געפרעגט דעם גרויסען עולם, וואס האט איהם אויפגענומען:

— פאר וואס זענט איהר אזוי הארט און צארנדיג כסדר?״

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.
פערקרימונגען פון די פלייצעס און ביינער.
אייגענע פראַצאַווניע פון זעטליבע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, יח׳: תקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסט־ליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו. קאָנסולטאַנט פון 5—7 נאַ.
צורירגעקעהרט.

דער מאַלפּע-מענש

(42 (סענס ציאַנעלער ראָמאַן)

קאַפּיטעל צוויי-און-צוואַנציג

שפּורען פון דער חיה

— נישט אמת, דאָס איז נישט יענער צימער!

— האָט זיך מאָריס אָפּגערופען — יענער צימער געפינט זיך אין סוף קאָרידאָר.

דער באַראָנעט האָט זיך אומגעשלאָסען אַ גלעט געטון ביי דער גאָמבע, און ווייך אַ זאָג געטון:

— הלמאי גלויבט איהר מיר נישט? איהר זענט אַ מאָדנער נישט גלויביגער פערשוין! קומט אַוועק פונדאַנען, מיסטער בראָקמאַן! איך וויל, אַז מיר זאָלען ביידע פערבלייבען גוטע פריינד... קומט אַרונטער, וועלען מיר נעהמען אַ ביסעל משקה, און פערגעסען די עגמת נפש'ן, וואָס מיר האָבען זיך איינאַנדער פערשאַפט... איך וועל מיט'ן העכסטען פערגעניגען...

— כ'וויל זעהן דאָס צימער! — האָט מאָריס פער'עקשנט איבערגע'חזר'ט.

— כ'האָב נישט דעם שליסעל.

— גיט אַ זוך.

דער באַראָנעט האָט זיך לאַנג געטאַפּט ביי די קעשענעס, ביז ער האָט געפונען דעם שליסעל.

מיט גאָר קנאַפּ חשק האָט ער געעפענט די טיר.

— זי איז גאָר שנעל אַוועק פון דאַנען,— האָט ער דערקלעהרט — דער טייוועל ווייסט זי, אין וואָס עס בעשטעהט איהר חולאת, און איך בין צופרידען, וואָס איך בין איהר פטור גע־וואָרען..

— אויב איהר האָט זי משלח געווען דער־פאַר, וואָס זי איז קראַנק, פערשטעהט איהר דאָך אַליין, ווי אייער האַנדלונג דאַרף אָנגערופען ווערען! — האָט מאָריס טרוקען אַריינגעזאָגט, אָנצינדענדער ליכט אין צימער.

דער באַראָנעט איז גערעכט געווען:

דאָס צימער איז געשטאַנען לעהר.

אורטיילענדיג אָבער לויט'ן מעמד אינעווע־ניג, האָט מען זיך געקאָנט משער זיין, אַז דאָס צימער איז פערלאָזט געוואָרען ביי פערדעכטיגע אומשטאַנדען.

די בעט איז געווען נישט אין אָרדנונג.

אויף דער פאָדלאָגע האָט זיך געטונקעלט אַ קאַלוזשע בלוט, און אויף דער וואַנד איז אויך בולט קענטיג געווען אַ קיילעכדיגער בלוט־פלעק.

דער שטול איז געווען צובראָכען; דער טע־פּיך — צוריסען און פערשמירט פון באָרוועסע פיס, וואָס האָבען משמצות נעשפּרייזט אין בלוט.

איינער פון די פלעקען האָט געהאַט די פאָרעם פון אַנ'אָפּגעשטעמפּעלטער דלאָניע, אָבער נישט פון אַ מענשליכער.

— דער שפּור פון אַ חיה, — האָט מאָריס בעמערקט, ווייזענדיג אויפ'ן פלעק — ס'איז באַג'ס אַרבייט!..

דער באַראָנעט האָט ווידער אַ לעק געטון די פערטריקענטע ליפּען מיט דער צונג.

— דאָ איז אויך געווען אַ געשלעג, — האָט ער זיך אָפּגערופען — אַהערצו האָט זיך אַריינ־געריסען דער מאַלפּ'ער, וועלכער האָט געמיינט, אַז דאָס דינסטמיידעל איז זיין ווייב...

— וואָס האָט איהר געמאַכט מיט איהם?

גרעגאָרי האָט נישט געענטפערט.

— וואָס האָט איהר געטון מיט איהם? — האָט מאָריס גערודערדיגט איבערגע'חזרט די פראַגע.

— איך האָב איהם אָפּגעלאָזט, און דערלויבט איהם מיטצונעמען די קראַנקע... איך האָב זיך איבערגעלייגט...

מיט אַנ'אויסרוף פון איבעראַשונג האָט זיך מאָריס איינגעבויגען און אַרויסגענומען פון אונ־טערן בעט אַ שטיק שטאָל, וואָס האָט אַ בלישטש געטון ביים שיין פון לאָמפּ.

דאָס איז געווען אַ העלפט פון דער צובראָ־כענער סומאַטרע'ר שווערט.

קיין שפּורען פון בלוט איז אויפ'ן קלינגעל נישט געווען צו בעמערקען.

צוטראַגענדיג דעם קלינגעל צום לאָמפּ האָט מאָריס דערזעהן אויף איהם צוויי טיפע ראַצען.

— איך פערשטעה שוין, וואָס עס האָט פּאַסירט.

ווען דער מאַן איז אַריין אין צימער, זענט איהר מיט באַג'ן איהם בעפאַלען.

דער שטול איז צושמעטערט געוואָרען בעת'ן געשלעג. דער מאַן איז אַרויסגעלאָפען פון צימער אַראָפּגעשפּרונגען מיט די טרעפּען דערזעהן אין אייער צימער די שווערד און זיך צוריק גע־וואָרפען צו אייך. דאָרט איז אויך פאָרגעקומען די הויפּט־שלאַכט. איך מיין, אַז אַ טייל פון דעם בלוט איז אייערס, מיסטער פּען.

— אַ טייל פון דעם בלוט!? — האָט פּען מיט כעס אויסגערופען — נישט אַ טייל, נאָר אינגאַנצען! אַ בראָך צו איהם:

ס'איז ענטשטאַנען אַ שטילשווייגען.

— די פרוי האָט פערלאָזט דעם צימער אַ... לעבעדיגע?

— דאַכט זיך — האָט דער באַראָנעט ברוגז געענטפערט.

— און דער מאַן איהרער האָט פערלאָזט אייער צימער... אַ לעבעדיגער?

— דאָס פּרובט שוין אַליין צו דערגעהן... אויף וויפיל איך ווייס האָט ער אויף אַ שעה אַנ'ערך פערלוירען דעם בעוואוסטזיין, באַג איז אַ מייסטער אין בעגעהן זיך מיט דער שווערד...

מאָריס איז צוגעטראָטען צום דורכפיהרען אַ סיסטעמאַטישע רעוויזיע.

ער האָט צוזאַמענגערופען אין קאָרידאָר די גאַנצע דינערשאַפט, און גענומען זיי אַלע אויף אַ שטרענגען פערהער.

אַלע האָבען געגעבען קלאָהרע און פער־שטענדליכע תשובות, אָבער קיין איינער פון זיי האָט נישט געגעבען דעם געהיים־אַגענט קיין שום אינטערעסאַנטע אינפאָרמאַציעס.

מאָריס האָט זיך צוריקגעקעהרט אין קאַבי־נעט און אָנגעצונדען אַלע לאָמפּען.

— איך וויל זעהן באַג'ן.

— איך זאָג דאָך אייך, ער איז נישטאָ! — האָט גריגאָרי אומרוהיג דערקלעהרט — אויב איהר גלויבט נישט...

דער באַראָנעט האָט אַ דריק געטון דאָס קנעפּל אויפ'ן טיש און די טיר אין וואַנד האָט זיך געעפענט.

קיינער איז פון דאָרטען נישט אַרויס!

(פאָרטזעצונג קומט).

קינא-טעאטער ZACHĘTA

זגערזשער 26, ביים פלאץ קאָסטשעלני
פערשטארקטער ארקעסטער.
מארגען — פרעמיערע!

אונבארופליך היינט צום לעצטען מאל!
אויפ'ן אלגעמ. פערלאנג פון פובליקום
מיט דער בע-טייליגונג פון א כאר.

וואלגא... וואלגא...

„די ליבעס-נאכט פון אפעראָרטיילטעז"

Rutynowana
NAUCZYCIELKA
z dyplomem uniwersyteckim
udziela lekcji **francuskiego.**
D. BRAUNÓWNA, Kilińskiego 127
od 9–12 i 2–5 pp. 11326

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
אין דענטיסטישער קאבינעט.
זשעזשישנער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר איזיק נאז, האלז, אויערן קר.	4½–3½
ד"ר ספרשנער קינדער-קראנקה.	4½–5 11-9
ד"ר שיסמאן אינערליכע קראנקהייטען	2–10
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	1½–12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גמטויגע קר.	2–1
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½–12½
ד"ר חיים פירורגישע קראנקהייטען	5–2
ד"ר שפערלאזסקי פרויען-און געבורט-הילף	4½–3½

ראנטגען-ראנטגענ, שפראך-שטערונגען די שטעלען א.א. און פערזען-שטעלן, קינסטליכע צייט-און-בעשטראהל. אינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערא. הויף פערלאנג הויזיטען און שטאט. און לאבאראטאריום וערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגנטם און בלוט

אימפונגען נעגען שקארלאטין.
בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי טעמפעראטור צאהן-ארצט 10–1 3–6 קינסטליכע צייהן, קראנקען, פאסטען א. א. א.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 5–9 אווענד.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
14 Zawadzka 14
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7 ק"ן

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81
פערבשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפע (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענד.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-85.

דיפלאמירטער
מאסאזשיסט
און עלעקטריזאציע
אברהם קאזשמינסקי
לאגעווניצקא 46
נעהמט אויף אן באנכט-ריזשורען בײַ קראנקע און פיהרט אויס די פער-ארדנונג פון די דאָקטוירים.

Wykwalifikowana
krawcowa
do damskiej konfekcji poszukuje posady. Of. sub. „Krawcowa" do adm. nin. pisma. 328

אנ'ארט צו שלאפען
פאר א יונגערמאן, איז אפצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 33
2-טער הויף, פארטער.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul.
Piotrkowskiej 70
róg Traugutta).
Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנקה רענטגען און ליכטהיילאינסט.
נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 21
טעל. 34-72
נעמט אן פון 5-6 אווענד

---

2 פראנט-צימער
מיט באלקאן און טעלעפאן אויף דער פאלודניאווע גאס צו פער-מיטען פאר א קינדער-לאזען סובלאקאטאר.
צו ערפאהרען אין אדמינ. פון דער צייטונג. 318

באודיני
פיעטריקאווער 31
גיט גרויס **מיטאגן**
פון 11 א זייגער פארמ.
צו 1.20 זל. און 2 זל.
סאלידע בעדינונג!

א פעהיגער
יונגערמאן
זוכט א פאסטען ביי וואס ס'זאל נישט זיין, עוועגט. אין א פאבריק. ערשט-קלאסיגע רעפערענצען. אפערטען אונטער „פעהי-גער" אין אדמ. 328

זאפארט איבערצוגעבען
א געוועלב
און א שטוב אויף קילינ-סקי 131. צו ערפאהרען פראנט, אין געוועלב.

וואוינונגען
צו פערמיטען: 1 צימער און קיך, 2 צימער און קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, טהיילנוויז 4 צימער און קיך. צו ערפאהרען אלעקסאנדראווסקא 14, ביים הויזמייסטער. 322
מעקלערס נעהאונשען.

ס'ווערט געזוכט
א רעפערענזירקע
צו סוויטערס
ביי וו. אך, פיעטרי-קאווער 92. 326

א געוועלב
מיט ערשטקלאסיגער איינ-ריכטונג און עלעגאנטער היסטארע אויף זאוואדסקא-גאס, נעבען דער זשאבאדניא, איז פריוועוויירדיג פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען ביי א. קרייצער, פיעטרי-קאווער **21**, קהער אפיצינע, 1. שט. מעקלערס געוואונשען

באר פאר 1.50 זל.
שטעלען מיר צו
אקומולאטארען
צו ראדיא-אפאראטען.
שטענדיגע קאנסערוואציע פון אפאראטען–
5 זל. מאנאטליך.
Polskie Radjo
Inż. J. KRZYŻANOWSKI i S-ka
Andrzeja Nr. 4.

Dr. med.
J. Sadokierski
סטאמאטאלאג
ספעציאל-ארצט פאר מויל- און קיפער-כירורגיע
צאהנפלייש = קראנקהייטען
רענטגען-דיאגנאסטיק. נעהמט אן פון 3-7.
פיעטרקאווער 164, טעל. 27-83.

האללא! האללא!
קלינג טעל. **1,63-30**
„Pogotowie krawiecka Kiersza" **91** ושעראמסקא
רוג-נעוועלב. — מאסטגעמאכטע אויפס-ישנוג פון גארניטור 3 זל. א קלייד 2.80 זל. פאלטען פאר 5 זל, צוזאמען מיט'ן אפגעטען און אפשיקען. עק-ספרעס תערט געוואשען, גע-פארבט, איבערגעארבעט, גע-ניצעוועט, קינסטליך געצע-רעוועט. מיר פארבען און וואשען פוטערס לויט'ן לעטס-טען סיסטעם.
10075

קראוואטען-ביליהעריבס
אויף מאשין ווערען געזוכט פון זאפארט. צו ערפאה-רען ביי וועלנער
ווסכאדניא 35.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!
פאליצייסטער טאגיעוו
אין די הויפטראלען:
Bogusław Samborski
Marja Magda
Zbyszko Sawan
Georg Marr

פערגרעסערטער ארקעסטער. •• פערגרעסערטער ארקעסטער.

די ניי-ערעפענטע
צוקערניע „RIVIERA"
30 פיעטריקאווער 30
עמפפעהלט די בעסטע **צוקער-געבעקסען** פון איי-גענער אויטאמאטישער דורך ספעציעלע אנגאזשירטע וואר-שאווער בעסטע צוקער-פאבטשענער. טעה, קאווע, מילך צו יעדער צייט. אויך **שאקאלאד** פון אלע פירמען צו פאבריקס-פרייזען. סאלידע בעדינונג!
צוליב דער שלעכטער צייט, ספעציעל בילינגסטע פרייזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
פאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
פון מענער-שוואכע אפגעלויזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליאום מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועץ-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
–– טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ––
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
באזונדער א פרוי-דאקטער נאר קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– באזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

אכטונג, פריזיערס און סוחרים!
קעלנישע וואסער
צו פאבריקס-פרייזען עמפפעהלט
Skład Apteczny J. CHANACHOWICZA, Pomorska 23

כי יהי' ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט!!!
זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין
רעכטסקאנסולטאנטען-ביורא צו ה'
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
טעלעפאן 48-79
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעט, אדווא-קאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיע-משעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, שותפות-אקטען וועגען דירות אין אוי-רושאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

עלטערן!
חדר-שולע
אין מען לערנט דאס קינד אנגענומען עקזאמען ערעצע
קינדער, וואס לערנען אין פאוושעכנע שולען צו דערנען: חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא, תוס-פות. רעדען און שרייבען העבראיש און יודישע בריוו וועלכע צוזאמענשטעלען. ס'ווערען אויך אנגע-נומען אנפענגער פון 5 יאהר אן, וואו ס'ווערט אין ערליך פון 5 הדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי, א שטרענג-רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.
מנהל יחיאל דוד ראזענפעלד
פלאץ מאלנאשטשי (נייע שטאט) 6
קהער אפיצינע, רעכטס, 2. שט.

בוכהאנדלונג ג. בערלינסקי
אנגעקומען:

		פריהער	יעצט
7 בענדער	דוד בערגעלסאן	— 45 זל.	— 24 זל.
2 „	ברונא יאשיענסקי		
	„איך פערברען פאריז"	— 9 „	5.85 „
	עמיל לודוויג „יולי 1914"	— 3 „	2.10 „
	רעמארק „מערב-פראנט קיין נייס"	3 „	1.50 „
	פיליפ מעלער „לענין און גאנדי"	6 „	3.25 „

אויך אלע יודישע ארגינעלע קלאסיקער און אלע איבער-זעצונגען, ווי אויך די בעסטע ראמאנען פון אלע אין- און אויסלענדישע פערלאגען. בעמערקונג: א בע-גרעניצטע צאהל ווען קרישטאף מיט דעם בוך סטעפאן צוויג אין מאקסים גארקי 7 בענדער אויף הנחה-פרייזען צו בעקומען אין בערלינסקי, בוכהאנדלונג אלט-שטאט 12, אין הויף, 2 שטאק.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר ראזשאנער הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
פאלאק	
ד"ר יאסמאן נערוועץ קראנקהייטען	12—2 און זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר באפירער פרויען און געבורט-הילף	11-1½ 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנק.	4½-5½ און 1—2
ד"ר ווינבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סמוטעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדיענשיק צאהן-ארצט	5—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	5—8

צאהן-טעכניק, בעלייכטונגען, קראנקען, פאסטען א.א.וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען מיט קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קודם פאר שטאטלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענט

מאטאמעטן-פרייזן ... 8 זל.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. ... i D. ...
Częstochowa i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska ...
Redaktor odpowiedzialny Ch. ...